

Provinciale inzet gewasbeschermingsmiddelen

Provinciale inzet gewasbeschermingsmiddelen

Concept, 27 juni 2025

Auteurs: **5.1.2e** (FLO Legal), **5.1.2e** (ChemLegal), **5.1.2e** (FLO Legal) en **5.1.2e** (FLO Legal)

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Wettelijke taken en bevoegdheden provincies	5
2.1. Inleiding	5
2.2. Provinciale taken en bevoegdheden	5
2.2.1. Landbouw en tuinbouw, inclusief (vitale) bodem.....	5
2.2.2. Grondwater.....	6
2.2.3. Waterkwaliteit	7
2.2.4. Natuur	7
2.2.5. Gezonde leefomgeving.....	9
2.2.6. Zeer zorgwekkende stoffen en VTH	10
2.3. Omgevingsverordening	10
2.4. Niet-juridische instrumenten	11
2.5. Bevoegdheden andere overheden.....	11
3. Huidige provinciale inzet	13
3.1. Inleiding	13
3.2. Inventarisatie huidige provinciale inzet	13
3.3. Kansen en bedreigingen provinciale inzet van instrumenten	15
4. Advies	17
Bijlage 1. Inventarisatie beleid en regelgeving	18

1. Inleiding

Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de agrarische sector heeft gevolgen voor onder meer de waterkwaliteit, de natuur en de gezondheid. De toelating van gewasbeschermingsmiddelen tot de markt wordt gereguleerd door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden en op rijksniveau zijn in het Besluit activiteiten leefomgeving regels gesteld over het gebruik van deze middelen bij agrarische activiteiten. Desondanks zijn er op dit moment overschrijdingen van gewasbeschermingsmiddelen in water en bodem. Enkele provincies nemen zelf initiatief, of worden aangesproken door belanghebbenden, om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te verminderen ter voorkoming van verslechtering van de water- en bodemkwaliteit, de natuur of de gezondheid. Dit vormt een uitwerking van de bestuurlijke opdrachten voor de KRW, de veiligstelling van de drinkwatervoorziening en een gezonde leefomgeving.

De hoofdvraag die voorligt is of het haalbaar en wenselijk is om te komen tot een gezamenlijke IPO-inzet rond gewasbeschermingsmiddelen. Om tot een beeld- en oordeelsvormende notitie te komen is een inventarisatie nodig van de provinciale inzet in relatie tot gewasbeschermingsmiddelen.

Deze rapportage bevat in hoofdstuk 2 een inventarisatie van de wettelijke taken en bevoegdheden van provincies in relatie tot gewasbeschermingsmiddelen, en welke andere bevoegdheden (niet-juridische instrumenten) beschikbaar zijn om het provinciale beleid te laten doorwerken. Hierbij komen onder andere de taken op het gebied van water en natuur aan bod (waar bindende Europese regels voor gelden), maar ook de provinciale rol voor landbouw, gezondheid en zeer zorgwekkende stoffen. Bij de niet-juridische instrumenten gaan we in op onder andere kennisuitwisseling, een handreiking, lobby en omgevingsbeleid. Verder wordt kort ingegaan op de relevante bevoegdheden van andere overheden (Rijk, gemeenten en waterschappen).

Daarnaast wordt in hoofdstuk 3 in beeld gebracht – op basis van de omgevingsverordeningen, omgevingsvisies en natuurbeheerplannen – wat provincies op dit moment al doen om de nadelige gevolgen van gewasbeschermingsmiddelengebruik te beperken en wat de kansen en bedreigingen zijn van de provinciale inzet van instrumenten.

[PM Hoofdstuk 4]

2. Wettelijke taken en bevoegdheden provincies

2.1. Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op de wettelijke taken en bevoegdheden van provincies in relatie tot gewasbeschermingsmiddelen. Hierbij wordt eerst in paragraaf 2.2 ingegaan op de taken en bevoegdheden op het gebied van landbouw en tuinbouw, inclusief (vitale) bodem, water, natuur, gezondheid en zeer zorgwekkende stoffen en VTH. In paragraaf 2.3 komen de niet-juridische instrumenten aan bod. Daarbij wordt ingegaan op andere bevoegdheden die beschikbaar zijn om het provinciale beleid te laten doorwerken. Dit betreft onder andere: kennisuitwisseling, handreikingen, lobby en omgevingsbeleid. Paragraaf 2.4 gaat tot slot in op de bevoegdheden van andere overheden op het gebied van regulering van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

2.2. Provinciale taken en bevoegdheden

Onder de Omgevingswet is bij de toedeling van taken het subsidiariteitsbeginsel het uitgangspunt. Het subsidiariteitsbeginsel houdt in dat bevoegdheden van een provincie (of het Rijk) alleen kunnen worden ingezet als dat vereist is met het oog op een provinciaal (of in geval van het Rijk, nationaal) belang dat niet op een doelmatige en doeltreffende wijze door het gemeentebestuur kan worden behartigd. Dit geldt ook als dat nodig is voor een doelmatige en doeltreffende uitoefening van taken en bevoegdheden of de naleving van internationaalrechtelijke verplichting (artikel 2.3 lid 2 Omgevingswet).

Provincies hebben verschillende taken en bevoegdheden op het gebied van de fysieke leefomgeving, waaronder de bescherming van de natuur, water, bodem en gezondheid (artikel 2.1 Omgevingswet). In de navolgende paragrafen wordt per beleidsterrein aangegeven wat de provinciale taken en bevoegdheden zijn.

2.2.1. Landbouw en tuinbouw, inclusief (vitale) bodem

De provincies zijn verantwoordelijk voor het regionale beleid op het vlak van landbouw.¹ In de Omgevingswet zijn specifieke taken toebedeeld aan de provincie (artikel 2.18 Omgevingswet). Eén van die taken is de gebiedsgerichte coördinatie van de uitoefening van taken en bevoegdheden door gemeenten en waterschappen (artikel 2.18 lid 1 onder a Omgevingswet). Deze taak wordt begrensd door het hiervoor genoemde subsidiariteitsbeginsel (artikel 2.3 lid 2 Omgevingswet). Het gemeentebestuur blijft bevoegd als bijvoorbeeld sprake is van een gebiedsontwikkeling die niet gemeenteverstijgend is en ook geen betrekking heeft op een belang waarvoor de provincie een eerste verantwoordelijkheid heeft.²

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) staan algemene rijksregels voor de agrarische sector (afdeling 3.6 van het Bal), uitgesplitst naar bedrijfstaken. In afdeling 3.6 staan acht bedrijfstakken die

¹ Dit is opnieuw bevestigd in de bestuursafspraken 2011-2015 tussen Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen. *Kamerstukken II* 2017/18, 34 985, nr. 3, p. 17 (MvT Aanvullingswet Natuur).

² *Kamerstukken II* 2013/14, 33 962, nr. 3, p. 416 (MvT Omgevingswet).

betrekking hebben op de agrarische sector, bijvoorbeeld de glastuinbouw (paragraaf 3.6.2), het telen van gewassen in de openlucht (paragraaf 3.6.3) en agrarisch loonwerkbedrijven (paragraaf 3.5.5). Voor elke bedrijfstak wordt een milieubelastende activiteit aangewezen en staat aangegeven welke algemene regels van toepassing zijn. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente is het bevoegd gezag voor deze milieubelastende activiteiten en de waterbeheerders voor de lozingsactiviteiten op een oppervlaktewaterlichaam die afkomstig zijn van deze milieubelastende activiteiten.³ Provincies hebben ten aanzien van deze bedrijven geen directe taken en bevoegdheden. Zij kunnen wel als gebiedsregisseur gebruik maken van de provinciale taak van gebiedsgerichte coördinatie van uitoefening van taken door andere overheden en zo provinciaal beleid laten doorwerken naar de taakuitoefening door gemeenten en waterschappen.

2.2.2. Grondwater

Provincies hebben diverse taken op het beleidsterrein water. Provincies zijn verantwoordelijk voor de bescherming van het grondwater in waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden.⁴ In hun omgevingsverordening moeten zij daarom regels opnemen om de kwaliteit van dit grondwater te waarborgen in verband met de drinkwaterwinning.⁵ De Europese Richtlijn duurzaam gebruik pesticiden (2009/128/EG) verplicht lidstaten om beschermingszones aan te wijzen rond drinkwaterwinlocaties uit oppervlakte- en grondwater. Binnen die zones mogen gewasbeschermingsmiddelen niet worden gebruikt of opgeslagen.⁶ Het is echter niet duidelijk of dit verbod uitsluitend geldt voor waterwingebieden, of ook voor de bredere grondwaterbeschermingsgebieden.

Daarnaast noemt de richtlijn 'kwetsbare gebieden' waar het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen moet worden geminimaliseerd of verboden.⁷ Als gebruik toch nodig is, moeten in deze gebieden bij voorkeur biologische of laag-risico middelen worden toegepast. Voorbeelden van kwetsbare gebieden zijn beschermde gebieden onder de Kaderrichtlijn Water (2000/60/EG) (KRW), zoals grondwaterbeschermingsgebieden⁸, zwemwaterlocaties, nutriëntengevoelige gebieden en wateren waar beschermde soorten leven.⁹ Op basis van artikel 80a van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden kan Nederland bij algemene maatregel van bestuur (AMvB) het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in deze kwetsbare gebieden verbieden. Tot nu toe ontbreekt echter een landelijk verbod of vergaande beperkingen voor gebruik in grond- of drinkwaterbeschermingsgebieden. Slechts enkele middelen, met zogenoemde 'prioritaire stoffen', zijn verboden en voor 16,3% van de toegelaten middelen gelden specifieke gebruiksbeperkingen in grondwaterbeschermingsgebieden.¹⁰ In

³ Artikel 2.3 (bevoegd gezag gemeente) en artikel 2.4 (bevoegd gezag waterschap) Bal en artikel 18.2 Omgevingswet

⁴ Artikel 2.18 lid 1 sub c Omgevingswet.

⁵ Artikel 7.11 lid 1 sub b Bkl.

⁶ Artikel 11 lid 2 sub c Richtlijn duurzaam gebruik pesticiden 2009/128/EG.

⁷ Artikel 12 onder b Richtlijn duurzaam gebruik pesticiden 2009/128/EG.

⁸ Zie artikel 6 lid 2 en artikel 7 lid 1 van de KRW en Bijlage IV, onder 1(i) bij de KRW.

⁹ Zie bijlage IV bij de KRW.

¹⁰ Zie ook: Bestrijdingsmiddelen in Nederlandse natuur en water, Natuur & Milieu Mei 2024.

juni 2022 gaf de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (nu: LNV) aan dat provincies bevoegd zijn om beperkingen op te leggen in deze gebieden.¹¹ De Tweede Kamer riep in november 2022 via een motie op tot een volledig verbod op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in grondwaterbeschermingsgebieden.¹² In mei 2025 bevestigde de minister opnieuw dat provincies het bevoegd gezag zijn om zulke verboden op te stellen, zowel voor grondwaterbeschermingsgebieden als voor waterwingebieden.¹³ Verschillende provincies hebben gebruik gemaakt van deze bevoegdheid en aanvullende regels opgenomen in hun omgevingsverordening over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (zie verder onder 3.2).

2.2.3. Waterkwaliteit

De KRW bevat doelen voor grondwater en oppervlaktewater. De provincies zijn medeverantwoordelijk voor het behalen van die doelen. Voor (en na) 2027 moeten KRW-oppervlaktewateren in een goede ecologische en chemische toestand verkeren en KRW-grondwaterlichamen in een goede kwantitatieve toestand en goede chemische toestand. De chemische toestand voor grondwaterlichamen wordt verder ingevuld door de Grondwaterrichtlijn (GWR). De opgaven uit de KRW zijn naar nationaal recht vertaald in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Er moet worden voldaan aan de omgevingswaarden en – voor oppervlaktewaterlichamen – een goed ecologisch potentieel worden bereikt.¹⁴

Om uitvoering te geven aan onder andere de doelen en maatregelen van de KRW en de GWR stellen gedeputeerde staten een regionaal waterprogramma vast (artikel 3.8 lid 2 Omgevingswet). In het waterprogramma worden de regionale KRW-oppervlaktewaterlichamen, grondwaterlichamen en waterwinlocaties binnen deze waterlichamen aangewezen. De provincie is voor deze regionale wateren, samen met de waterschappen, verantwoordelijk voor het voldoen aan de omgevingswaarden en de andere doelstellingen van de KRW, zoals geen achteruitgang van de toestand (artikel 4.15 Bkl). Provincies hebben ook de bevoegdheid om aanvullende instructieregels op te stellen voor de waterbeheerprogramma's van de waterschappen.

2.2.4. Natuur

Provincies zijn verantwoordelijk voor het behalen van de instandhoudingsdoelen voor Natura 2000-gebieden. In dat kader hebben meerdere provincies bepalingen over gewasbeschermingsmiddelen opgenomen in natuurbeheerplannen (zie paragraaf 3.2).

De Raad van State oordeelde recent, in lijn met de Rechtbank Noord-Nederland,¹⁵ dat een teeltwissel naar lelieteelt nabij een Natura 2000-gebied zonder natuurvergunning niet toelaatbaar is.¹⁶ Lelieteelt

¹¹ Kamerstuk 2022/23, 27 858, nr. 617, p. 2.

¹² Kamerstuk 2022/23, 27 858, nr. 587.

¹³ Kamerstuk 2024/25, 27858, nr. 714, p. 48.

¹⁴ Paragraaf 2.2.2. van het Besluit kwaliteit leefomgeving.

¹⁵ Geactualiseerd Nationaal Actieplan duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen 2022 t/m 2025, p. 10.

¹⁶ ABRvS 2 april 2025, ECLI:NL:RVS:2025:1428 (*Holtingerveld*).

gaat gepaard met intensief gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Hoewel er nog veel onduidelijk is over de effecten hiervan, achtte de Afdeling het – mede gelet op het voorzorgsbeginsel – niet uitgesloten dat deze middelen terecht komen in het natuurgebied en schade veroorzaken aan habitats en soorten, zoals insecten en vogels. Een afstand van 250 meter, zoals door de provincie aangehouden, werd niet als veilig beschouwd. Ook de toelating van het middel door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) bood volgens de Afdeling onvoldoende garantie dat Natura 2000-gebieden geen schade ondervinden. In aanvulling op de uitspraak van de Afdeling: het Ctgb toetst of een middel veilig is voor mens en dier en geen onaanvaardbare milieueffecten heeft.¹⁷ Dit is inderdaad een andere, minder strenge toets dan die geldt voor Natura 2000-activiteiten, waarbij moet worden aangetoond dat géén significant effect optreedt.

Door deze rechtspraak dient bij een wissel naar lelieteelt nabij een Natura 2000-gebied voortaan een passende beoordeling te worden uitgevoerd.¹⁸ Provincies staan daardoor voor de uitdaging om de gecombineerde effecten van gewasbeschermingsmiddelen op Natura 2000-gebieden te beoordelen. Als een significant effect niet kan worden uitgesloten, mag de natuurvergunning niet worden verleend. Deze vergunningsplicht geldt niet voor bestaande, activiteiten die al ongewijzigd plaatsvonden vóór aanwijzing van het Natura 2000-gebied, zoals langdurige bollenteelt op eenzelfde perceel.

Hoewel de uitspraak ging over lelieteelt, ligt het voor de hand dat de Afdeling dezelfde redenering zal volgen bij wissels naar andere intensief bespoten teelten. Zolang de rechtspraak hierover niet is uitgekristalliseerd, blijft dit echter onderwerp van discussie.

Op grond van artikel 12(b) van de Richtlijn duurzaam gebruik pesticiden (2009/128/EG) moet het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen binnen Natura 2000-gebieden worden verboden of geminimaliseerd. Deze verplichting geldt alleen voor percelen binnen het Natura 2000-gebied, niet voor aangrenzende gronden. Ook hier geldt dat de voorkeur moet worden gegeven aan biologische of laag-risico middelen. Volgens het Rijk moeten provincies waar nodig specifieke gebiedsgerichte maatregelen over het duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen opnemen in (beheer)plannen om de kwaliteits- en instandhoudingsdoelen te realiseren.¹⁹ Provincies moeten, waar nodig, gebiedsgerichte maatregelen opnemen in beheerplannen om aan de kwaliteits- en instandhoudingsdoelen te voldoen. Nederland kan op basis van artikel 80a van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden via AMvB een verbod instellen voor gebruik in kwetsbare gebieden, maar heeft dat tot nu toe niet gedaan.

Provincies hebben de bevoegdheid om maatwerkregels te stellen in het omgevingsplan of maatwerkvoorschriften te treffen als een activiteit verslechterende of verstorende gevolgen kan hebben voor het Natura 2000-gebied.²⁰ Deze maatregelen kunnen mede getroffen worden ter handhaving van de voor eenieder geldende zorgplicht uit artikel 11.6 Bkl: het voorkomen, herstellen of – indien nodig –

¹⁷ Artikel 4 Verordening 1107/2009.

¹⁸ Op grond van artikel 16.53c, Omgevingswet (en artikel 6 lid 3 van de Habitatrichtlijn, 92/43/EEG).

¹⁹ Geactualiseerd Nationaal Actieplan duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen 2022 t/m 2025, p. 10.

²⁰ Artikel 11.7-11.9 van het Bal (voor de Omgevingswet: artikel 2.4 van de Wet natuurbescherming).

nalaten van activiteiten met schadelijke gevolgen voor Natura 2000. Denk bijvoorbeeld aan spuitbeperkingen bij een teeltwissel naar een intensief bespoten (niet-biologische) gewas nabij een Natura 2000-gebied. In het natuurbeheerplan kan de provincie bovendien expliciet benoemen in bepaalde gevallen gebruik te zullen maken van het instrument van maatwerkvoorschriften.

Tot slot zijn provincies verplicht regels te stellen ter bescherming en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken van het Natuurnetwerk Nederland (zie paragraaf 7.3.1 Bkl).

2.2.5. Gezonde leefomgeving

Een van de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet is gericht op het in onderlinge samenhang bereiken en in standhouden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving (artikel 1.3 aanhef en onder a Omgevingswet). Op grond van de Omgevingswet moet een bestuursorgaan van de provincie taken en bevoegdheden uitoefenen met het oog op de doelen van de wet, tenzij daarover specifieke regels zijn gesteld (artikel 2.1 lid 1 Omgevingswet). Dit betekent dat de provincie, net als andere overheden, bij het uitoefenen van haar taken en bevoegdheden het belang van een gezonde leefomgeving moet betrekken.

In de praktijk is het leefmilieu een belangrijke factor voor het bepalen van de gezondheid van de mens. Door de integrale benadering van de fysieke leefomgeving kan gezondheid als specifiek belang een plek krijgen in de ruimtelijke afweging. In de Omgevingswet en de daarbij behorende uitvoeringsregelingen is het gezonde basisniveau voor de meeste omgevingsinvloeden op de gezondheid geborgd met normstellingen. Deze normstellingen zijn opgenomen in de vorm van omgevingswaarden, instructieregels en algemene regels.²¹ Provincies kunnen in de omgevingsverordening omgevingswaarden stellen om het belang van gezondheid te waarborgen. In dat geval is monitoring van de omgevingswaarden verplicht. Als uit de monitoring blijkt dat niet voldaan wordt aan een omgevingswaarde dan is de provincie verplicht om een programma vast te stellen.

Door het gelijktijdig optreden van meerdere omgevingsinvloeden (cumulatie) kunnen gevolgen optreden voor de gezondheid van de mens.²² Het lokale bevoegd gezag kan dan ingrijpen en maatregelen treffen. Vanwege het subsidiariteitsbeginsel is eerst het college van burgemeester en wethouders aan zet, tenzij er sprake is van een provinciaal belang of wanneer het gemeentebestuur het belang van gezondheid niet op een doelmatige en doeltreffende wijzen kan behartigen. De Afdeling oordeelde in haar uitspraak van 19 juli 2023 (onder verwijzing naar haar uitspraak van 23 februari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:556) dat gekeken moet worden naar het toepasselijke toetsingskader om te beoordelen of het bevoegd gezag uit voorzorg mag besluiten een activiteit niet toe te staan vanwege onduidelijkheid over de mogelijke gezondheidsrisico's.²³ In die uitspraak werd geoordeeld dat het bevoegd gezag bij de vaststelling van een bestemmingsplan beleidsruimte heeft en de betrokken belangen moet afwegen. Het bevoegd gezag heeft daarbij de ruimte om vanwege mogelijke gezondheidsrisico's van een activiteit uit voorzorg die

²¹ *Kamerstukken II* 2013/14, 33 962, nr. 3, p. 283 (MvT Omgevingswet).

²² *Kamerstukken II* 2013/14, 33 962, nr. 3, p. 283 (MvT Omgevingswet).

²³ ABRvS 19 juli 2023, ECLI:NL:RVS:2023:2791, r.o. 4.3.

activiteit planologisch niet toe te laten.²⁴ Ook bij de wijziging van het omgevingsplan heeft het bevoegd gezag beleidsruimte om het gezondheidsbelang te betrekken bij de afweging van de belangen. Daarnaast hebben de rechtbanken Noord-Nederland, Oost-Brabant, Limburg en het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden een (gedeeltelijk) verbod opgelegd op het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de lelieteelt vanwege het risico voor de gezondheid van omwonenden.²⁵

2.2.6. Zeer zorgwekkende stoffen en VTH

Zoals hiervoor in paragraaf 2.2.1 al is toegelicht zijn in afdeling 3.6 van het Bal bedrijfstakken aangewezen binnen de agrarische sector. Per bedrijfstak is aangegeven welke algemene regels uit hoofdstuk 4 van het Bal of modules uit hoofdstuk 5 van het Bal van toepassing zijn op de specifieke milieubelastende activiteit die binnen een bedrijfstak valt.²⁶ Paragraaf 5.4.3 is de module over zeer zorgwekkende stoffen. In deze paragraaf is de verplichting opgenomen om een vermijdings- en reductieprogramma op te stellen. Het bevoegd gezag (meestal het college van burgemeester en wethouders) moet elke vijf jaar worden geïnformeerd over de emissie van zeer zorgwekkende stoffen. Voor de bedrijfstakken binnen de agrarische sector is deze module niet 'aangezet'. Dit betekent dus dat bijvoorbeeld glastuinbouwbedrijven of akkerbouwbedrijven niet hoeven te voldoen aan de regels van de module over zeer zorgwekkende stoffen. Het is in theorie mogelijk om ook aan deze bedrijven de verplichting op te leggen om te voldoen aan de regels over zeer zorgwekkende stoffen, maar dan is nog steeds het college van burgemeester en wethouders het bevoegd gezag voor naleving van de regels door deze bedrijven.

Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving van de bedrijven in de agrarische sector op grond van het Bal, is de gemeente het bevoegd gezag (uitgevoerd door de omgevingsdienst). De provincie heeft tot taak om te zorgen voor de gebiedsgerichte coördinatie van de uitoefening van taken en bevoegdheden door gemeenten en waterschappen. Voor de VTH-taken is dat geconcretiseerd in artikel 18.26 Omgevingswet: gedeputeerde staten moeten binnen de provincie zorgdragen voor de coördinatie van een onderling afgestemde uitoefening van de uitvoeringstaak en de handhavingstaak door gemeenten, waterschappen en de provincie. Daartoe wordt regelmatig overleg gevoerd.

2.3. Omgevingsverordening

Op grond van de Omgevingswet stellen provinciale staten één omgevingsverordening vast waarin de regels over de fysieke leefomgeving worden opgenomen (artikel 2.6 Omgevingswet). Het Rijk heeft in hoofdstuk 7 van het Bkl instructieregels gesteld over onderwerpen die provincies verplicht moeten opnemen in de omgevingsverordening. Dit zijn onder andere instructieregels met het oog op

²⁴ ABRvS 19 juli 2023, ECLI:NL:RVS:2023:2791, r.o. 4.3.

²⁵ Rb. Noord-Nederland 12 juni 2023, ECLI:NL:RBNNE:2023:2333; Rb. Oost-Brabant 19 juli 2024, ECLI:NL:RBOBR:2024:3440; Rb. Limburg 8 mei 2024, ECLI:NL:RBLIM:2024:2330; Hof Arnhem-Leeuwarden 10 juli 2023, ECLI:NL:GHARL:2023:6083.

²⁶ Modules bevatten regels die bij veel activiteiten terugkomen. Om onnodige herhaling te voorkomen zijn deze regels ondergebracht in modules in hoofdstuk 5. Vanuit hoofdstuk 4 kan ook naar de modules in hoofdstuk 5 worden verwezen.

natuurbescherming (afdeling 7.3 Bkl) en instructieregels die gaan over de uitoefening van taken voor de fysieke leefomgeving (afdeling 7.4 Bkl). Een omgevingsverordening dient bijvoorbeeld regels te bevatten over het beschermen van de kwaliteit van het grondwater vanwege de waterwinning. Verder kunnen provincies algemene regels stellen over activiteiten die – gelet op het subsidiariteitsbeginsel – niet afdoende door gemeenten of waterschappen kunnen worden behartigd en waarbij sprake is van een provinciaal belang. Naast deze algemene regels kan de provincie ook maatwerkregels op het Bal opnemen in de omgevingsverordening. In afdeling 3.6 van het Bal heeft het Rijk regels gesteld over alle agrarische bedrijven die in het Bal zijn aangewezen als milieubelastende activiteiten. Provincies zijn bevoegd om maatwerkregels te stellen over deze milieubelastende activiteiten.

Provincies hebben ook de bevoegdheid om instructieregels te stellen waar gemeenten en waterschappen aan moeten voldoen. Bij het stellen van instructieregels moeten provincies motiveren waarom er sprake is van een provinciaal belang of waarom het onderwerp niet doelmatig en doeltreffend door gemeenten of waterschappen kan worden behartigd. Bij het niet opvolgen van instructieregels kunnen provincies gebruik maken van het interbestuurlijke toezichtinstrumentarium.

2.4. Niet-juridische instrumenten

Naast de juridische instrumenten, kunnen provincies ook gebruik maken van niet-juridische instrumenten waaronder: kennisuitwisseling, een handreiking, lobby of omgevingsbeleid. Deze niet-juridische instrumenten kunnen bijdragen bij het bereiken van het beoogde doel: beperken van de risico's van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Bij kennisuitwisseling kan onder andere gedacht worden aan cursussen, praktijkdagen of een toolbox. Met name het delen van kennis met telers is een belangrijk aandachtspunt omdat uit meerdere inspecties van de NVWA blijkt dat telers niet goed op de hoogte zijn van de regels of bijvoorbeeld niet weten dat hun perceel in een grondwaterbeschermingsgebied is gelegen.²⁷

Het ontwikkelen van een handreiking met voorbeelden van regels over gewasbeschermingsmiddelen, zoals spuitvrije zones, biedt voor overheden een concreet aanknopingspunt om regels te stellen. Overheden kunnen dan aan de slag met het implementeren van de regels in de omgevingsverordening, het omgevingsplan of de waterschapsverordening. In dat kader kunnen op regionaal niveau afspraken worden gemaakt over het laten doorwerken van regels in programma's, omgevingsverordeningen, waterschapsverordeningen en omgevingsplannen. Daarbij kan een afweging worden gemaakt om bijvoorbeeld in te zetten op uniforme regelingen of indien nodig juist meer locatie specifieke regels.

2.5. Bevoegdheden andere overheden

Op Rijksniveau zijn regels over gewasbeschermingsmiddelen te vinden in het Bal en in de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb) en het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Bgb). In de Wgb en Bgb staan regels over de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en

²⁷ <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/gewasbescherming/inspectieresultaten>

biociden tot de markt en over de gebruiksvoorschriften die bij het toepassen van die middelen moeten worden opgevolgd. Een voorbeeld daarvan is het verbod op gewasbeschermingsmiddelen met prioritaire stoffen²⁸ in grondwaterbeschermingsgebieden en de strengere uitspoelnorm die daar geldt.²⁹

Gemeenten hebben de opdracht om met het omgevingsplan te zorgen voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Daartoe behoort ook de keuze in hoeverre agrarische functies in de omgeving van woonfuncties of natuurfuncties worden toegelaten, en onder welke voorwaarden agrarische activiteiten kunnen worden verricht gelet op de gevolgen voor bewoners en de natuur.

De gemeenten zijn bevoegd gezag voor de algemene regels uit het Bal over milieubelastende activiteiten binnen de agrarische sector. In artikel 2.12 van het Bal is de bevoegdheid opgenomen voor gemeente om maatwerkregels te stellen over milieubelastende activiteiten, waarmee zij ook invulling kunnen geven aan de evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Op grond van het Bal kunnen gemeenten ook aanvullende meldplichten of vergunningplichten opnemen (artikelen 2.14 en 2.15 Bal). Daarnaast bevat de Richtlijn duurzaam gebruik pesticiden (128/2009/EG) een verplichting voor lidstaten om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te verbieden of minimaliseren in gebieden die door het brede publiek of door kwetsbare groepen (zoals zwangere vrouwen, kinderen en ouderen) worden gebruikt.³⁰ De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van deze bepaling heeft het Rijk bij gemeenten gelegd.³¹

De waterschappen zijn als regionale waterbeheerder verantwoordelijk voor het nemen van beheersmaatregelen voor regionale wateren. Bij het opstellen van het waterbeheerprogramma moeten waterschappen rekening houden met het regionale waterprogramma. Het waterschap is ook het bevoegd gezag voor lozingsactiviteiten op een oppervlaktewaterlichaam of een zuiveringstechnisch werk. Bij lozingen op rijkswateren is de minister van Infrastructuur en Waterstaat bevoegd gezag. Daarnaast hebben de waterschappen een programma opgesteld gericht op samenwerking met de landbouw. Het programma is het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer waarin afspraken zijn gemaakt om de emissies vanuit open teelten en de veehouderij te verlagen.

²⁸ Artikel 27a Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden.

²⁹ Artikel 8e Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden: er mag 0,01 µg/liter van een middel in het grondwater terechtkomen, terwijl dit normaal 0,1 µg/liter mag zijn.

³⁰ Artikel 12 onder a van Richtlijn 128/2009/EG.

³¹ Zie het Geactualiseerd Nederlands actieplan duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen 2022 t/m 2025, p. 18.

3. Huidige provinciale inzet

3.1. Inleiding

In deze paragraaf wordt op basis van de omgevingsverordeningen, omgevingsvisies en natuurbeheerplannen in beeld gebracht wat provincies op dit moment al doen om nadelige gevolgen van gewasbeschermingsmiddelen gebruik te beperken en wat de kansen en bedreigingen zijn van de provinciale inzet van instrumenten.

3.2. Inventarisatie huidige provinciale inzet

In [bijlage 1](#) is een overzicht opgenomen van de inzet van instrumenten in relatie tot gewasbeschermingsmiddelen per provincie. Hieronder volgt een korte samenvatting van de inventarisatie van de landbouwvisies, omgevingsvisies, omgevingsverordeningen en natuurbeheerplannen.

Landbouw- en omgevingsvisies

In bijna alle landbouwvisies en omgevingsvisies wordt in meer of mindere mate aandacht besteed aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, in het bijzonder het terugdringen van het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen en het bevorderen van alternatieven zoals biologisch gewasbeschermingsmiddelen. De meeste provincies koppelen het thema gewasbeschermingsmiddelen aan andere milieudoelen. Daarbij spelen onder andere het belang van een vitale bodem, gezondheid, waterkwaliteit en bescherming van het milieu een rol. In een aantal visies wordt niet concreet een uitspraak gedaan over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Omgevingsverordeningen

Provincies stellen in de omgevingsverordening regels over activiteiten in waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden

Vroeger waren provinciale regels gebaseerd op de IPO Model provinciale milieuverordening. Zo stond in deze modelverordening (versie uit 2008) dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in waterwingebieden verboden was. Dat verbod gold niet voor grondwaterbeschermingsgebieden. Tegenwoordig geldt slecht is zes van de provincies een verbod op gewasbeschermingsmiddelengebruik in waterwingebieden. In Flevoland zijn gewasbeschermingsmiddelen in deze gebieden enkel verboden als dat door het Ctgb of nationale wetgeving is bepaald. In vijf provincies mogen geen schadelijke stoffen worden gebruikt. Het is vaak onduidelijk in hoeverre gewasbeschermingsmiddelen daaronder vallen en wat als schadelijke stof kwalificeert, verschilt sterk per provincie. In vijf provincies bestaat een uitzondering op dit verbod voor klein gebruik rondom woningen en gebouwen of gebruik van minder dan 25 kg of 25 liter.

In grondwaterbeschermingsgebieden heeft geen van de provincies een verbod doorgevoerd op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Twee provincies hebben hierover geen regels opgenomen en drie provincies staan het gebruik toe van door het Ctgb toegelaten gewasbeschermingsmiddelen toe.

Zeven provincies verbieden of beperken het gebruik van schadelijke stoffen, maar zoals gezegd is het vaak onduidelijk welke gewasbeschermingsmiddelen als “schadelijk” worden aangemerkt. Het betreft vaak zeer technische, voor de gemiddelde persoon lastig te doorgronden wetgeving. Vaak mogen schadelijke stoffen overigens gebruikt worden onder drempelwaarden die zo hoog liggen (bijvoorbeeld 500 tot 5000 kilogram) dat dit feitelijk nauwelijks een beperking oplevert. In Gelderland is recent een verbod op bollenteelt in grondwaterbeschermingsgebieden ingevoerd, met uitzondering van biologische teelten.

Natuurbeheerplannen

In 2024 publiceerde Natuur & Milieu een rapport waarin 42 natuurbeheerplannen geanalyseerd zijn van Natura 2000-gebieden met minstens één hectare bouwland, waarbij gekeken is naar passages over gewasbeschermingsmiddelen.³² Dit leverde een sterk versnipperd beeld op. Hierna worden de belangrijkste bevindingen samengevat.

Zes natuurbeheerplannen leggen stevige beperkingen of verboden op. In 3 daarvan is een natuurvergunning vereist voor gebruik. Enkele provincies leggen in specifieke gebieden expliciet beperkingen op. Zeeland (Yerseke en Kapelse Moer) verbiedt chemische onkruidbestrijding en beperkt gebruik van schimmel- en insecticiden tot de “laagst mogelijke dosering van de actieve stof”. Overijssel (Vecht- en Beneden-Reggegebied) verbiedt middelen op percelen grenzend aan kwetsbaar grasland. In het Noord-Brabantse Regte Heide & Riels Laag wordt volgens de provincie in een deelgebied geen gewasbeschermingsmiddelen gebruikt (al is onduidelijk of dit een verbod inhoudt of enkel een feitelijke vaststelling).

In drie gevallen, in Limburg, geldt in algemene zin een natuurvergunningsplicht voor het agrarisch gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in of nabij de Natura 2000-begrenzing (Geuldal, het Roerdal en in de Weerter- en Budelerbergen & Ringselven). In enkele natuurgebieden geldt een beperktere vergunningsplicht. Op de Veluwe geldt een vergunningsplicht bij een teeltwissel naar bollenteelt aan een Natura 2000-voerende beek. In het Haringvliet geldt in veel gevallen een vergunningsplicht voor het gebruik van herbiciden. In de Borkeld geeft de provincie aan dat “*zolang er nog geen duidelijkheid is ten aanzien van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen blijft een aanschrijvingsbevoegdheid tot de mogelijkheden behoren*”. Dit zou onder de Omgevingswet neerkomen op het opleggen van maatwerkvoorschriften (zie hiervoor). In negen natuurbeheerplannen wordt juist expliciet benoemd dat bestaand agrarisch gebruik ten tijde van aanwijzing van het Natura 2000-gebied, waaronder het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, vergunningsvrij kan worden voortgezet.

Twaalf natuurbeheerplannen hanteren lichte restricties of maatregelen. Tien natuurbeheerplannen gaan verder dan de landelijke teeltvrije zones uit het Bal door bredere bufferzones in te stellen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om bufferstroken van 5 meter in sommige gebieden in Overijssel en Limburg tot aan poelen ter bescherming van kwetsbare soorten zoals de kamsalamander. Verder zijn er natuurbeheerplannen die beperkingen bevatten voor het middelengebruik bij

³² Bestrijdingsmiddelen in Nederlandse natuur en water, Natuur & Milieu Mei 2024.

onderhoudswerkzaamheden aan het natuurgebied. Zo is in de Wieden en Weerribben chemische onkruidbestrijding alleen pleksgewijs toegestaan. Gewasbeschermingsmiddelen worden in verschillende natuurbeheerplannen enkel toegestaan bij bestrijding van invasieve soorten (zoals de Japanse duizendknoop). Ten slotte zijn er verschillende natuurbeheerplannen waarin staat genoemd dat bepaalde vormen van natuurinclusieve landbouw worden gestimuleerd. Zo verpacht Staatsbosbeheer in het Elperstroomgebied grond onder voorwaarde dat geen herbiciden worden gebruikt. In verschillende Limburgse natuurbeheerplannen worden kruidenrijke akkers zonder gewasbeschermingsmiddelen gestimuleerd.

Wat verder opvalt is dat er een groot verschil van inzicht is onder provincies over de risico's die gewasbeschermingsmiddelen vormen voor het natuurgebied. Zeven beheerplannen bevatten geen enkele vermelding gewasbeschermingsmiddelen, ondanks de aanwezigheid van landbouwgrond. In vier andere wordt het gebruik slechts summier benoemd, zonder beperkingen. In zeven andere natuurbeheerplannen wordt vertrouwd op de landelijke toelating en beoordeling door het Ctgb. Hier wordt aangenomen dat de wettelijke gebruiksvoorwaarden voldoende bescherming bieden. Provincies zitten op dit punt echter niet op één lijn. In acht natuurbeheerplannen, vooral in Limburg, wordt juist opgemerkt dat de landelijke toelating niet voldoende garantie biedt voor bescherming van Natura 2000-gebieden. Er wordt onder meer verwezen naar de jurisprudentie, zoals hiervoor beschreven, waaruit blijkt dat de beoordeling door het Ctgb ontoereikend is om effecten op Natura 2000-gebieden uit te sluiten. Twaalf andere plannen erkennen de risico's van gewasbeschermingsmiddelen voor onder meer waterkwaliteit en habitattypen. Zo wordt in het beheerplan van de Veluwe en Rijntakken (Gelderland) de risico's benoemd maar ook kennisleemten die pleiten voor nader onderzoek. In het beheerplan van Korenburgerveen wordt bezorgdheid over inwaaien van stoffen benoemd, net als accumulatie in bodem en voedselketen.

Het beeld dat uit de natuurbeheerplannen naar voren komt, is sterk versnipperd. De maatregelen variëren sterk per provincie en natuurgebied en er is grote variatie in risicoperceptie en juridische interpretatie.

3.3. Kansen en bedreigingen provinciale inzet van instrumenten

Het instrumentarium van de Omgevingswet biedt mogelijkheden om te sturen op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Provincies kunnen rechtstreeks werkende regels opnemen in de omgevingsverordening bijvoorbeeld een verbod op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in een grondwaterbeschermingsgebied of waterwingebied. Daarnaast kunnen provincies instructieregels stellen die gemeenten of waterschappen moeten uitwerken in respectievelijk het omgevingsplan of de waterschapsverordening. Het opnemen van nieuwe regels in de omgevingsverordening, een omgevingsplan of waterschapsverordening kan schade veroorzaken voor bijvoorbeeld bedrijven die gebruik maken van gewasbeschermingsmiddelen. Onder bepaalde voorwaarden kan diegene dan een verzoek indienen om nadeelcompensatie als gevolg van de nieuwe regels in de omgevingsverordening of de wijziging van een omgevingsplan of waterschapsverordening (artikel 15.1 lid 1 onder d Omgevingswet). In dat geval moeten zij wel aantonen dat er sprake is van onevenredige benadeling en ook moet de schade niet onder het normaal maatschappelijk risico vallen. Als de wijziging van het omgevingsplan of de waterschapsverordening het gevolg is van een provinciale instructieregel, kunnen

gemeenten en waterschappen op grond van artikel 13.3 Omgevingswet de provincie verzoeken om de nadeelcompensatie te vergoeden.

4. Advies

[PM dit hoofdstuk wordt uitgewerkt nadat de bijeenkomsten met de Werkgroep Landbouw en expertgroepen KRW en grondwater hebben plaatsgevonden.]

Bijlage 1. Inventarisatie beleid en regelgeving

(separaat verzonden)

Provincie Noord-Brabant

Actieplan Gewasbescherming

Themabijeenkomst PS 31 oktober 2025

Doel Actieplan Gewasbescherming

Bijdragen aan een toekomstbestendige land- en tuinbouw die past binnen de brede maatschappelijke opgaven op het gebied van milieu, gezondheid, water en natuur, met als achterliggend doel om verdere schade aan deze aspecten te voorkomen.

Het actieplan moet bijdragen aan een significante vermindering van de negatieve effecten van het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen.

Continuering en verdieping van beleid

Bevoegdheden

EU/Rijk

- toelating werkzame stof/middelen
- aanpassingen??

Provincie

- Regulering in Grondwaterbeschermingsgebieden
- Beschermen van Natura2000-gebieden
- Naleven KRW-doelen (samen met waterschappen)

Gemeenten

- Planologisch/Omgevingswet
- Beschermen van kwetsbare functies (gezondheid)

Hoofdpijnen actieplan (1)

Het Actieplan Gewasbescherming bestaat uit vijf hoofdpijnen:

1. Beter in beeld brengen van het huidig gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen en de negatieve gevolgen van het gebruik hiervan.

Aanpak: lobby richting Rijk

*registratie; beschikbaarheid gegevens, benchmarking, motie Tweede Kamer
negatieve effecten, divers onderzoek, samenwerking provincies/Rijk*

Hoofdlijnen actieplan (2)

2. Sturen op duurzaam grondgebruik

- *Overgangsgebieden (N2000)*, Uitspraak RvS 2 april jl. over vergunning nabij N2000, recente handhavingsverzoeken
- *Grondwaterbeschermingsgebieden* d.m.v. regulerende en stimulerende maatregelen.
- *Hoog-risico teelten* (voorheen uit- en afspoelingsgevoelige gebieden) d.m.v. stimulerende maatregelen.

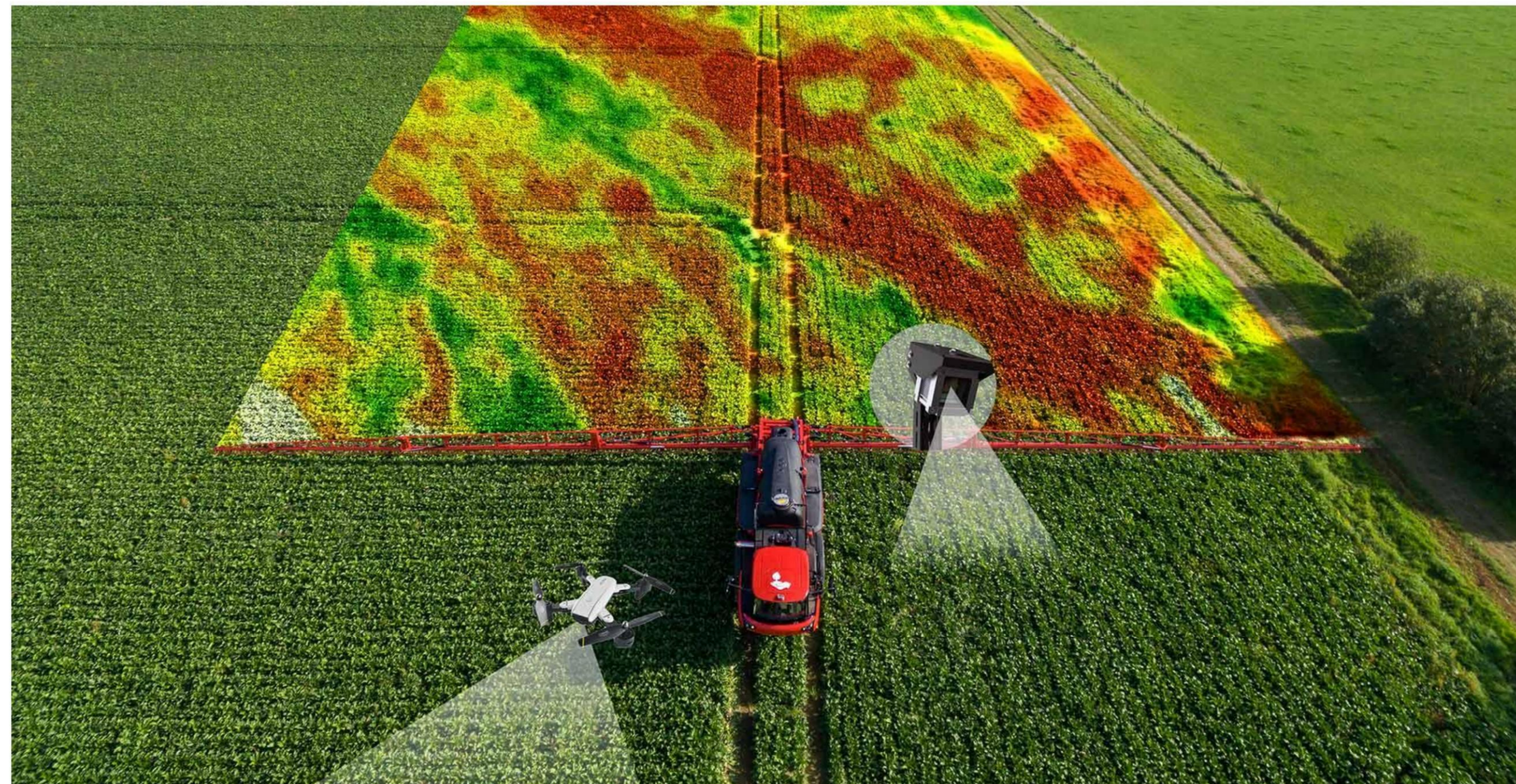
Regulerende maatregelen, bijvoorbeeld:

- Verbod of beperking van gebruik van bepaalde middelen
- Gebruik milieu indicator gewasbescherming, milieugebruiksruimte (doelsturing)
- Alleen biologische landbouw
- Aanvullingen op regels spuitvrije zone

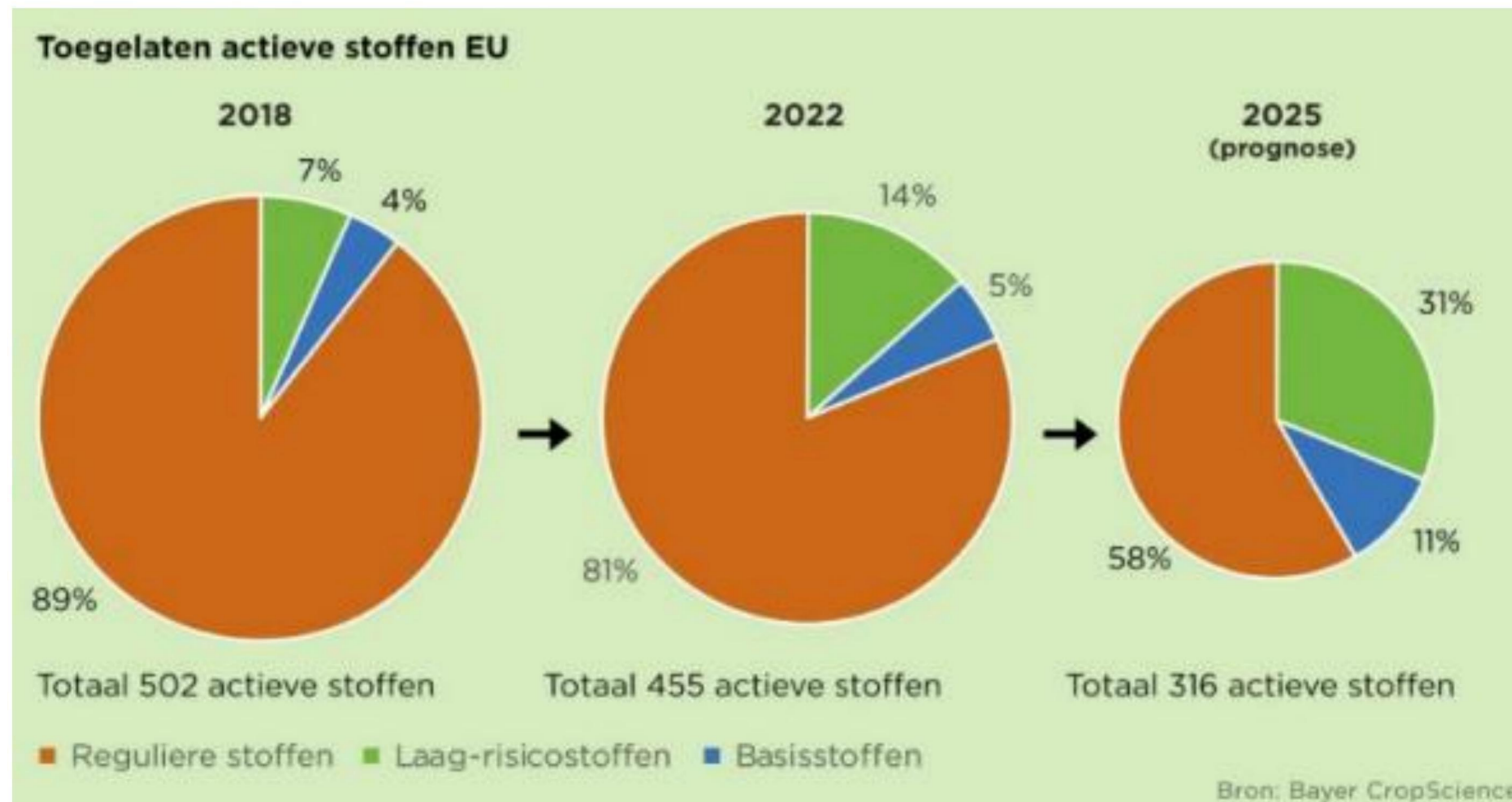
Stimulerende maatregelen, voorbeelden

- Gebruik van precisietoepassing

Stimulerende maatregelen, voorbeelden

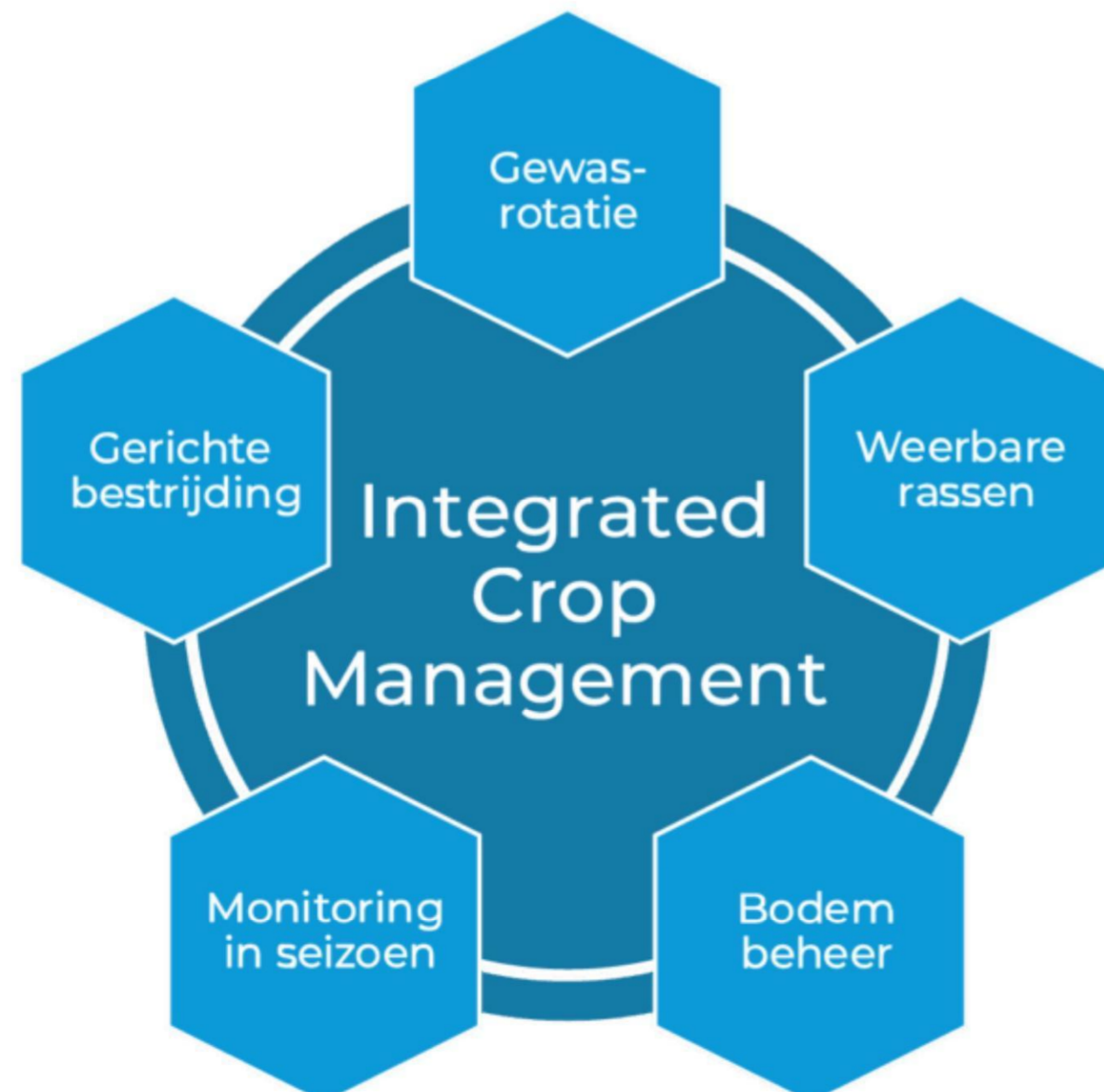
- Gebruik van laagrisico middelen in combinatie met doelsturing

Stimulerende maatregelen, voorbeelden

- Meetgegevens terugkoppelen: rol voor waterschap en provincie
- Door ontwikkelen Integrated Crop Management systematiek, ondersteuning vanuit provincie

Hoofdpijnen actieplan (3)

3. Proactief samenwerken met gemeenten aan het verminderen van gezondheidsrisico's nabij kwetsbare gebieden/functies zoals woonwijken, speeltuinen en zorgvoorzieningen.

- Gemeente primair bevoegd gezag
- Proactief samenwerken/kennisdelen
- Kennisplatform (landelijk), samen met o.a. ministerie van LNV en VNG
- Bewustwording agrariërs toepassing gbm, lokaal gesprek aangaan

Hoofdlijnen actieplan (4)

4. Extra inzet op verduurzaming in gebieden met ruimte voor hoogproductieve, duurzame landbouw.

Aanpak: stimulerende maatregelen, eerdere sheet, GLB subsidies, LIB

Samen innoveren aan de toekomst van de boomkwekerij

7 juli 2025 | Landbouw en voedsel

Op 2 juli vond een themabijeenkomst plaats van de stuurgroep Landbouw Innovatie Noord-Brabant (LIB), met ruim veertig deelnemers. Centraal stond het thema “Toekomstgerichte boomkwekerij: kansen, uitdagingen en innovatieve oplossingen.”

Laat ideeën tot bloei komen bij LIB

15 oktober 2025 | Agrarisch ondernemer | Landbouw en voedsel | Overheid | Partner voedselketen

Ben je al bekend met de mogelijkheden van Landbouw Innovatie Brabant (LIB)? Wat is LIB precies? En wat kan je ermee als ondernemer? We spreken met Rens Kuijten, de nieuwe programmamanager van LIB. Ook maken we meteen van de gelegenheid gebruik om de nieuwe programmamanager te leren kennen.

Hoofdlijnen actieplan (5)

5. Duurzamer agrarisch grondgebruik van provinciale pachtgronden.
Nadere toelichting in andere presentatie

Actualiteit na 1 juli jl.

- Uitspraak Hoger beroep lelieteler 22 juli, gezondheid omwonenden
<https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Gerechtshoven/Gerechtshof-s-Hertogenbosch/Nieuws/Paginas/Tijdelijk-verbod-op-gebruik-gewasbeschermingsmiddelen-bij-lelieteelt.aspx>
- VNG, diverse activiteiten, brief aan Rijk 15 juli jl. <https://vng.nl/brieven/veranderend-grondgebruik>
- Aandacht gewasbescherming binnen Interprovinciaal Overleg, september/oktober bespreking voorstel; samenwerking, lobby richting Rijk
- Beantwoording Kamervragen PvdD en Cie Landbouw ivm o.a. uitspraak 22 juli
 - <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2025Z15060&did=2025D41713> 25 september jl
 - <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2025Z14865&did=2025D40693> 22 september jl
 - https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2025Z18063&did=2025D42216 29 september jl
- Omgevingsvisie Hilvarenbeek, 25 september jl., beperkingen chemische gewasbescherming

Stappenplan Duurzame Pacht

Provincie Noord-Brabant

Beheer (van de provinciale gronden)

Beheer is wettelijke taak (Provinciewet)

Privaatrecht: Met name via Pacht en Gebruik

Grond is altijd tijdelijk in eigendom (projectgronden)

Doelgrond (ca 3100 ha)

Voorsorteren op eindgebruik: bv Natuur, Infra

Ruilgrond (ca 1460 ha)

Flexibiliteit: beschikbaar als nodig

Randvoorwaarden voor het gebruik, die helpen om het provinciale beleidsdoel “Verduurzaming landbouw” te stimuleren en voorlopers/omschakelaars kansen geeft.

BESTUURSAKKOORD 2023 - 2027

SAMEN MAKEN WE BRABANT!

- Wij stimuleren het gebruik van natuurlijke of mechanische gewasbescherming en daarmee bouwen we chemische gewasbescherming zoveel mogelijk af. We geven als provincie het goede voorbeeld. Daarom gaan we de pachtvoorwaarden op onze provinciale gronden verduurzamen door geen kunstmest en chemische gewasbescherming meer toe te staan.

Gebruiksvoorwaarden

Overall: Geen glyfosaathoudende middelen (sinds 2021)

Voorbeelden doelgronden

NNN Geen mest/gewasbeschermingsmiddelen

Infra Alleen Gras

N2000 zone 1 km: Geen kunstmest/chemische
gewasbeschermingsmiddelen

Nieuw is duurzame pacht:

Hoofdlijn:

- Geen kunstmest
- Geen chemische gewasbeschermingsmiddelen
- Maaidatum vervalt, (wél natuur-toets < 15 juni)

Uitgifte

Marktconform en gelijkheidsbeginsel (Didam)

= Openbare inschrijving, jaarlijks vanaf september

Gunning op basis van duurzaamheid en prijs.
Duurzaamheid wordt beoordeeld op basis van de bijdrage die pachter levert aan provinciale doelstellingen: water, bodem, biodiversiteit, stikstof: Certificaten.

(Scores van certificaten op advies Stichting Milieukeur/
Wageningen University Research)

Duurzame pacht

Vanaf pachtjaar 2027 gunning primair aan bedrijven mét certificaat

Stappenplan

Beheercyclus:

Vanaf september start jaarlijks de inschrijvingsronde met als doel dat per 1-1 alle gronden beheerd zijn.

Een pachtcontract wordt pas van kracht als Grondkamer instemt (per contract)

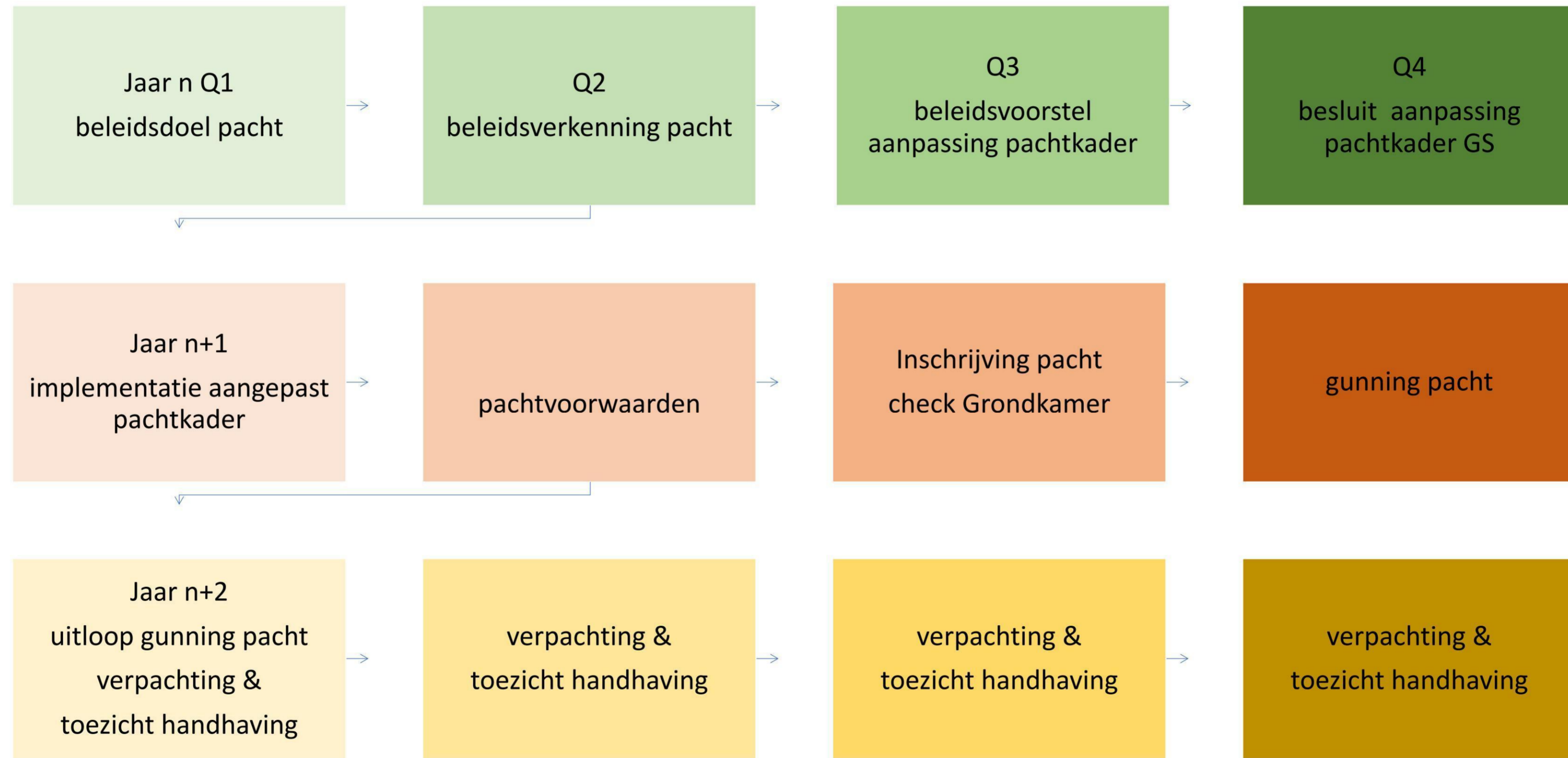
Duurzame pacht 2026

Juridische Toets Regionale Grondkamer aan de hand van twee casussen (evt beroep bij Centrale Grondkamer)

Duurzame pacht 2027

Volledige invoering

Pachtcyclus

29 jan 2026 Gesprek Arne gewasbeschermingsmiddelen

Besluiten: Arne coördinerend gedeputeerde. AON en AOG worden nog gezocht.

Glastuinbouw wil wel bewegen, maar open teelten is veel lastiger (mn bollenteelt).
Bollenteelt: veredeling mn gericht op opbrengst, niet op weerbaarheid. Lijkt nu wel omslag vanuit veredeling plaats te vinden.

- Visie GS op gewasbeschermingsmiddelen richting PS (voor de zomer?)
- Inzet Arne: emissie/schade voorkomen/beperken. Ctgb is vertrekpunt, blij dat PFAS middelen opnieuw worden bekeken. Beleid richten op emissies?
- Gezamenlijk onderzoek, landelijke coordinatie
- Tuinbouw is voorloper, gericht op 2030. Vragen om 'groene' middelen
- Akkerbouw
- Positie provincie tussen Rijk en gemeenten is lastig en nog zoekend.
- Wat mag er precies, wat is speelveld? Als iets is toegestaan, mag het dan ook emissies hebben?
- Sturen op arealen en #keren spuiten? Regels per middel, maar niet op stapeling van middelen

Handhaving:

- NVWA: gebruik middelen
- Waterschappen: emissies naar water
- Gemeente/OD's:
- Arbeidsinspectie: manier van toepassen (

Conclusies:

AOG/AON nodig

Nog geen PS en ZHPLG, eerst net ophalen en goede notitie (binnen 2 mnd) maken obv: Duidelijkheid nodig over speelveld, wie doet wat. Wat is ons instrumentarium?

Arne intern afstemmen in GS. Begin maart vervolgggesprek obv concept notitie. Eerst intern koers bepalen.

In Westland zijn lijntjes met onderzoek en innovatie kort en relaties goed, maar buitenteelt is veel onderzoek in buitenland.

To: 5.1.2e [5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e [5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e [5.1.2e @pzh.nl] -
From: 5.1.2e [5.1.2e @pzh.nl]
Sent: Wed 1/21/2026 1:21:57 PM
Subject: BAC LG gesprek met milieuorganisaties
Received: Wed 1/21/2026 1:21:57 PM

Hoi 5.1.2e,

Ik heb nu deze tekst opgenomen in de annotatie:

Akkoord met het ambtelijk gesprek en de voorgestelde (mogelijke) vervolgstappen.

Aandachtspunten:

In de handreiking van de milieuorganisaties wordt een één op één koppeling gelegd tussen aangetroffen middelen en "de telers". Niet duidelijk is of dit alleen naastgelegen percelen betreft of telers in een wijde omgeving. M.a.w. in de handreiking van de milieuorganisaties is niet duidelijk welke telers een natuurbeschermingswet vergunning zouden moeten hebben.

In IPO-verband is afgesproken dat voor het dossier gewasbeschermingsmiddelen gewerkt wordt aan een brede aanpak: natuur, water, gezondheid en land- en tuinbouw. Voorkomen moet worden dat er meerdere sporen naast elkaar gaan lopen als het gaat om noodzakelijke maatregelen ter vermindering van de brede druk op de omgeving door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Stoffen hebben naast een toelating als gewasbeschermingsmiddel in de land- en tuinbouw soms ook een toelating als biocide. Er kunnen dus andere bronnen van de in N2000-gebieden aangetroffen middelen.

Er loopt onderzoek in opdracht van LVVN naar het voorkomen van gewasbeschermingsmiddelen in de natuur. Resultaten van dit onderzoek zouden in het gesprek moeten worden ingebracht.

Net ook met IPO gebeld, proces rond brede aanpak gewasbeschermingsmiddelen loopt nog met als eerste stap vinden van een trekker (lijkt net Zuid-Holland).

Die brede afstemming heb ik als aandachtspunt opgenomen, anders vliegen we alle kanten op.

Groeten 5.1.2e

To: 5.1.2e | 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e @pzh.nl];
Cc: 5.1.2e | 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e @pzh.nl]; 5.1.2e @pzh.nl];
From: 5.1.2e
Sent: Wed 6/18/2025 8:37:48 AM
Subject: RE: Beantwoorden statenvragen pesticiden 16 juni
Received: Wed 6/18/2025 8:37:48 AM

Dank voor jouw reactie 5.1.2e,

5.1.2e is inderdaad degene waarvan de input op het gebied van landbouw vandaag komt. Hij is tot eind juni 2025 met vakantie. Om geen tijd te verliezen zal ik een werkdocument maken waarin iedereen kan werken. Die zal ik zo snel mogelijk rondsturen.

Ik kreeg ook het idee dat tussen de 43 vragen er vragen tussen zitten die wij al eerder beantwoord hebben. Ook ik zal nog even in mijn eerder beantwoorde Statenvragen duiken.

Ik heb 5.1.2e en 5.1.2e aan deze mail toegevoegd, want in de autoreply van 5.1.2e wordt naar hen verwezen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
Programmasecretaris Landbouw

M 5.1.2e
5.1.2e @pzh.nl
Werkdagen: ma, di, wo, do,

Provincie Zuid-Holland | Zuid-Hollandplein 1
Postbus 90602 | 2509 LP Den Haag

Meer informatie & nieuwsupdates:
[Landbouwloket - Provincie Zuid-Holland](#)
[Vitale landbouw - Provincie Zuid-Holland](#)

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Verzonden: dinsdag 17 juni 2025 17:05
Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>;
<5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>;
5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Onderwerp: RE: Beantwoorden statenvragen pesticiden 16 juni

Hoi 5.1.2e,

Vraagje, wie binnen het landbouwteam pakt dit op (5.1.2e is volgens mij op vakantie).

Bij snelle scan: er zitten diverse vragen tussen die min of meer eerder zijn gesteld. Ik zal vrijdag even kijken in mijn archief van eerder beantwoorde vragen over gewasbeschermingsmiddelen. Daar kunnen we dan naar verwijzen. Gezien het aantal vragen (43) geen overbodige luxe.

Qua bespreking in de PO's: gezien de breedte van de vragen agendering in de PO's van 4 gedeputeerden (landbouw, economie, natuur en water).

Groeten 5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Verzonden: dinsdag 17 juni 2025 15:51

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e

<5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Onderwerp: FW: Beantwoorden statenvragen

Hoi 5.1.2e en/of 5.1.2e,

Het landbouwteam heeft zojuist bijgaande Statenvragen ontvangen.
Het landbouwteam zal de beantwoording voor zijn rekening nemen, maar heeft daarbij ook input van de andere vakcollega's nodig.

Zit ik sowieso hiervoor bij jullie aan het goede adres, en zo niet wie kan ik het beste benaderen?

- 5.1.2e, omdat jij volgens eerder met Statenvragen over PFAS te maken hebt gehad?
- 5.1.2e, omdat er nu ook iets gevraagd wordt over de KRW?
- 5.1.2e en 5.1.2e, omdat jullie bij eerdere Statenvragen over gewasbeschermingsmiddelen en de effecten voor mens en omgeving ook betrokken zijn geweest?

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
Programmasecretaris Landbouw

M 5.1.2e
5.1.2e@pzh.nl
Werkdagen: ma, di, wo, do,

Provincie Zuid-Holland | Zuid-Hollandplein 1
Postbus 90602 | 2509 LP Den Haag

Meer informatie & nieuwsupdates:
[Landbouwloket - Provincie Zuid-Holland](#)
[Vitale landbouw - Provincie Zuid-Holland](#)

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Verzonden: dinsdag 17 juni 2025 13:22

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Onderwerp: FW: Beantwoorden statenvragen

Hoi 5.1.2e,

Hierbij twee sets Statenvragen die betrekking hebben op landbouw.
Kan jij die oppakken/uitzetten en mij laten weten wie de AON en AOG zijn?

Dank!

Groet,
5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Verzonden: dinsdag 17 juni 2025 12:47

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Onderwerp: Beantwoorden statenvragen

Hoi 5.1.2e,

Hier een 2-tal statenvragen wie gaat deze beantwoorden.

Groet,
5.1.2e

To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl]
Cc: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @pzh.nl; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @pzh.nl; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @pzh.nl; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @pzh.nl; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @pzh.nl; [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @pzh.nl;
From: [redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl
Sent: Thur 7/17/2025 8:54:03 AM
Subject: RE: Concept D-memo Gewasbeschermingsmiddelen
Received: Thur 7/17/2025 8:54:03 AM

Dank [redacted] 5.1.2e voor jouw reactie,

Ik waar kan jouw advies doorgevoerd.

1. Ik heb duidelijk aangegeven wat teksten zijn van de Statenvragen zelf (schuingedrukt) en wat onze beantwoording is (normale tekst).
2. Ik heb nu consistent de term GS gebruikt en de zinnen erop aangepast.
3. Een aantal suggesties van [redacted] 5.1.2e heb ik doorgevoerd.

Ik kom nu op punt dat ik niet meer zo weten wat ik nog meer zou kunnen doen Met de beantwoording.

Als jullie niks meer toe te voegen hebben, dan wil Anne-Fleur de Kleyn er nog een redactionele slag over maken.

Met vriendelijke groet,

[redacted] 5.1.2e

[redacted] 5.1.2e

M [redacted] 5.1.2e

[redacted] 5.1.2e @pzh.nl

Werkdagen: ma, di, wo, do,

Provincie Zuid-Holland | Zuid-Hollandplein 1
Postbus 90602 | 2509 LP Den Haag

Meer informatie & nieuwsupdates:
[Landbouwloket - Provincie Zuid-Holland](#)
[Vitale landbouw - Provincie Zuid-Holland](#)

Van: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @pzh.nl>

Verzonden: woensdag 16 juli 2025 15:59

Aan: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @pzh.nl>; [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @pzh.nl>; [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @pzh.nl>

CC: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @pzh.nl>; [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @pzh.nl>

Onderwerp: RE: Concept D-memo Gewasbeschermingsmiddelen

Dank [redacted] 5.1.2e ! Ik heb hier en daar wat suggesties gedaan. Daarnaast denk ik dat de wens om de antwoorden korter te maken deels voorkomt uit het feit dat er af en toe teksten in staan die bij de gestelde vragen horen, maar niet te onderscheiden zijn van de antwoorden. Het zorgde bij mij ook voor verwarring bij het nogmaals nalopen van de antwoorden □* Ik heb nu geen tijd om dit te controleren ([redacted] buiten verzoek

[redacted] buiten verzoek

), maar misschien kan iemand dat nog even nagaan en die teksten dan schuingedrukt maken en/of onderdeel maken van de vragen (dat is misschien nog beter), zodat duidelijk is dat die tekst niet bij het antwoord hoort. Let ook op dat die tekst ook NIET wordt aangepast. Een ander punt dat mij opviel is dat het GS-college (ongebruikelijke term), het college, GS en de provincie door elkaar gebruikt worden. Ik heb geprobeerd dat consequent aan te passen naar 'het college' (dat werd het meest gebruikt in 465019gen), maar goed om daar ook nog op te checken.

0006

5.1.2e als jullie nog mee willen lezen, dan via deze link: [Beantwoording SV 4264 Pesticiden in ZH PO Ronde 14 juli 2025.docx](#)

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Verzonden: woensdag 16 juli 2025 12:13

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Onderwerp: RE: Concept D-memo Gewasbeschermingsmiddelen

Ik heb zonet een slag gemaakt (met wijzigingen zichtbaar) op de Statenvragen over Pesticiden, 5.1.2e en 5.1.2e. Het belangrijkste is dat 5.1.2e input nu ook verwerkt is. En waar mogelijk heb ik geprobeerd de antwoorden korter te maken, dat is een wens van gedeputeerde Rijkaart.

Hebben jullie nog aanvullingen?

In kader van de afstemming van de D-memo met deze Statenvragen over Pesticiden denk ik dat de D-memo meer op hoofdlijnen het onderwerp beschrijft en de Statenvragen meer Praktijk gericht is.

Ik kan mij voorstellen dat de D-memo nog verder aangevuld kan worden met welke kennis de provincie nog ontbreekt en hoeveel budget er extra nodig is om nieuwe opdracht uit te gaan voeren.

Wat is nu jouw planning 5.1.2e voor de D-memo? Wanneer wil dit nu na de zomer In GS agenderen?

Weet dat ik vanaf 11 september 2025 met verlof ben. Dus alles wat daarvoor nog Kan doen doe ik, anders pak ik het medio november 2025 weer op.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e
5.1.2e

M 5.1.2e
5.1.2e @pzh.nl
Werkdagen: ma di wo do

Provincie Zuid-Holland | Zuid-Hollandplein 1
Postbus 90602 | 2509 LP Den Haag

Meer informatie & nieuwsupdates:
[Landbouwloket - Provincie Zuid-Holland](#)

Van: 5.1.2e

Verzonden: dinsdag 15 juli 2025 11:21

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Onderwerp: Concept D-memo Gewasbeschermingsmiddelen

Hoi 5.1.2e en 5.1.2e,
465019

Bijgaand document is gisteren onder andere in het PO landbouw Besproken.

Ik heb jullie zonet ook de beantwoording van de Statenvragen over Pesticiden gestuurd.

Wat voor aanvullingen hebben jullie op de beantwoording van de Statenvragen en/of bijgaande D-memo?

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

M

5.1.2e

5.1.2e [@pzh.nl](mailto:5.1.2e@pzh.nl)

Werkdagen: ma di wo do

Provincie Zuid-Holland | Zuid-Hollandplein 1
Postbus 90602 | 2509 LP Den Haag

Meer informatie & nieuwsupdates:

[Landbouwloket - Provincie Zuid-Holland](#)

gewasbeschermingsmiddelen heel gewenst zijn. Ik heb dit ook even afgestemd met 5.1.2e als AON. Concreet gaat het voor Natura 2000 om o.a. de volgende punten:

- Er worden steeds vaker (staten- en burger)vragen gesteld over effecten van bestrijdingsmiddelen, ook op beschermde natuur. Ook is er veel media-aandacht voor. Het ontbreekt ons aan specifieke kennis om deze goed te kunnen beantwoorden en ik merk dat vragen vaak raken aan meerdere dossiers (water, natuur, landbouw etc) en er behoefte is aan coördinatie, nu is dat steeds weer zoeken wie dat op kan pakken.
- Uit onderzoek meten=weten blijkt dat bestrijdingsmiddelen overal voorkomen, ook in N2000-gebieden. We weten dat deze stoffen schadelijke gevolgen kunnen hebben, maar aantonen dat het om significant negatieve effecten gaat voor de natuur is vaak lastig. Het voorzorgsbeginsel is vaak onvoldoende basis om maatregelen te nemen (en maatregelen kunnen grote economische gevolgen hebben terwijl effecten onduidelijk zijn). Ook is onduidelijk welk aandeel verschillende manieren van verspreiding hebben (water, grondwater, lucht/verwaaiing, bioaccumulatie, etc) en in hoeverre accumulatie optreedt (sommige stoffen zijn al jaren verboden en worden toch/nog aangetroffen).
- Er is zeer weinig onderzoek naar de effecten van bestrijdingsmiddelen op natuur. Effecten van combinaties van middelen zijn zelden onderzocht, en vaak is er sprake van meerdere drukfactoren tegelijkertijd waarvan de effecten lastig te splitsen zijn.
- We zouden vanuit natuur (ambtelijk) graag beperkingen opleggen, maar met de huidige kennis kunnen we dat onvoldoende onderbouwen (los van of er bestuurlijk draagvlak voor is) en het is ook zoeken welke rol wij daarin hebben t.o.v. Rijk en EU.

Kortom: een ingewikkeld dossier waar we echt wel wat hulp bij kunnen gebruiken.

Groet, 5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Verzonden: zaterdag 10 mei 2025 10:47

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e

<5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Onderwerp: kennis gewasbeschermingsmiddelen

Collega's,

De laatste tijd krijgen we steeds meer te maken met issues rondom gewasbeschermingsmiddelen. Ik hoor in de wandelgangen geluiden dat ook bij jullie opdrachten er meer behoefte is aan iemand die hier op kan lopen. Vanuit water is 5.1.2e daar mee bezig, maar die heeft geen tijd om dit breed en voor andere opdrachten op te pakken. Recent is er ook de uitspraak voor provincie Drenthe over vergunning lelieteelt en gewasbeschermingsmiddelen in relatie tot natuur/N2000 bij gekomen

Ik heb met mijn coördinerend P manager (5.1.2e) aangegeven dat het goed zou zijn als we als provincie iemand krijgen die hier kennis en coördinatie op kan doen.

5.1.2e wil daar wel op gaan lopen, maar zou fijn zijn als het vanuit jullie opdrachten onderschreven wordt dat deze wens er is.

Daarnaast dan ook de vraag wat jullie voor werkzaamheden zien voor deze persoon binnen jullie opdrachten/domein.

Groet 5.1.2e

5.1.2e
5.1.2e

Domein Water, Klimaat & Natuur

465023
5.1.2e@pzh.nl

0008

werkdagen ma, di, wo, do

Provincie Zuid-Holland | Zuid-Hollandplein 1
Postbus 90602 | 2509 LP Den Haag
www.zuid-holland.nl

Krachtig Zuid-Holland

-Wanneer u de provincie Zuid-Holland een e-mail stuurt, ontvangt u binnen 2 werkdagen een reactie en binnen twee weken een antwoord. Al uw informatie wordt vertrouwelijk behandeld. Persoons- of adresgegevens worden uitsluitend gebruikt waarvoor u ze heeft verstrekt. Uw e-mailbericht wordt op een goede en veilige manier gearchiveerd.

-Vragen kunt u stellen via <https://www.zuid-holland.nl/contact/contactinformatie/>

Verzonden: vrijdag 30 januari 2026 10:18

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e
<5.1.2e@pzh.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Onderwerp: Re: actualisatie N2000-beheerplan Biersbosch

Hoi allen,
Gisteren hebben we hierover met Arne gesproken als bestuurlijk trekker van dit dossier. Daarin is afgesproken dat eerst het speelveld goed in beeld gebracht wordt, intern de koers wordt bepaald en daarna PS met een notitie wordt geïnformeerd. Planning is voor de zomer. Na de commissie Landelijk Gebied van vorige week lijkt er ook een landbouwvisie te moeten komen, waarin mogelijk iets opgenomen wordt over emissies van gewasbeschermingsmiddelen. Dit Brabantse traject lijkt die planning(en) te doorkruisen. Bovendien heeft GS afgesproken om geen vrijstellingen in de beheerplannen op te nemen (tenzij expliciet zo afgestemd met GS). Ik denk dat onze eerste reactie zal moeten zijn dat we dit met onze bestuurders moeten bespreken, omdat dit afwijkt van de lijnen die GS heeft ingezet. Daarvoor moet wel scherp geformuleerd worden wat Brabant precies van plan is om over gewasbeschermingsmiddelen op te nemen, want onderstaande mail is daar nog niet heel duidelijk over vind ik. Het opnemen van vrijstellingen (wat het idee lijkt) lijkt mij juridisch riskant in het licht van de uitspraken. En het algemene beeld van de provincies is dat er onvoldoende informatie is om een goede passende beoordeling te maken....
5.1.2e en 5.1.2e nog aanvullingen?

Groeten 5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Verzonden: donderdag 29 januari 2026 17:42
Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Onderwerp: RE: actualisatie N2000-beheerplan Biersbosch

5.1.2e,

Er is binnen de provincie een team opgericht over gewasbeschermingsmiddelen. Er wordt ook iemand voor geworven, maar zolang die niet gevonden is, is 5.1.2e trekker van dat team. De andere relevante teamleden zijn 5.1.2e en dan nog wat mensen van landbouw.

Willen jullie 5.1.2e om advies vragen? Zij houdt ook bij wat er over dit onderwerp in IPO wordt besproken.

Groet, 5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Verzonden: donderdag 29 januari 2026 08:43
Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Onderwerp: FW: actualisatie N2000-beheerplan Biersbosch

5.1.2e,

Ik ben gisteren gebeld door de provincie Noord-Brabant. Ze zijn bezig met de overgangszones en willen ook de N2000 beheerplannen gaan actualiseren op het onderdeel toetsing en vergunningverlening gewasbeschermingsmiddelen. Omdat wij mede bevoegd gezag zijn in de Biesbosch lijkt het mij logisch en noodzakelijk dat 5.1.2e hierin meegenomen wordt. Noord-Brabant vraagt ook wat van ons daaromtrent: Gezien jullie mede bevoegd gezag zijn en straks bij het opnemen van vrijstellingen ook met het beheerplan moeten instemmen, betrekken we jullie graag goed en tijdig.

Zouden jullie ons willen laten weten:

- Of jullie ambtelijk kunnen instemmen met ons voornemen en de aanpak?
- In hoeverre bij jullie hiervoor in dit stadium ook bestuurlijke instemming nodig of wenselijk is?

5.1.2e

ik plan een overleg in om dit verder te bespreken.

5.1.2e

: wil jij aanhaken en/of weet jij wie hier nog meer bij betrokken moet worden?

Noord-Brabant geeft ook het volgende aan: Er zit bij ons wel enige spoed op het proces. Is het daarom mogelijk om uiterlijk in de loop van volgende week een (eerste) reactie te geven?

Groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@brabant.nl>

Verzonden: woensdag 28 januari 2026 16:21

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

CC: 5.1.2e <5.1.2e@brabant.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@ozhz.nl>

Onderwerp: actualisatie N2000-beheerplan

U ontvangt niet vaak e-mail van 5.1.2e@brabant.nl. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Dag 5.1.2e,

Zoals zojuist telefonisch besproken, willen we graag met jullie ons voornemen om de N2000-beheerplannen te actualiseren op het onderdeel 'toetsing en vergunningverlening gewasbeschermingsmiddelen' afstemmen.

Ik heb de mailadressen 5.1.2e@ozhz.nl en 5.1.2e@ozhz.nl en 5.1.2e@ozhz.nl als betrokken vanuit Zuid-Holland bij de IPO werkgroep handhaving gewasbeschermingsmiddelen, voor het geval je deze collega's wil betrekken.

Door de recent ontstane jurisprudentie rondom gewasbeschermingsmiddelen (uitspraak Lelieteeft in Drenthe) heeft provincie Noord-Brabant het voornemen om het onderdeel 'toetsing huidige activiteiten en vergunningverlening' voor gewasbeschermingsmiddelen in de N2000-beheerplannen te actualiseren. Dit willen we doen via een separate actualisatie van dit onderdeel in een 'koepelbesluit' voor alle N2000-beheerplannen waar wij voortouwnemer van zijn. Om een besluit in de gedeeltelijke actualisatie van de beheerplannen over mogelijke vrijstellingen te kunnen nemen is een Passende Beoordeling noodzakelijk. Dat heeft als gevolg dat (ook) een milieueffectrapportage (mer) moet worden uitgevoerd.

Voor N2000-gebied Biesbosch zijn jullie mede bevoegd gezag. We willen daarom graag ons voornemen om activiteiten mogelijk toe te gaan staan of vrij te stellen met jullie afstemmen. In bijgevoegde concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau is de aanpak van het onderzoek beschreven. Deze versie is nog niet definitief, dus graag niet verder verspreiden.

Gezien jullie mede bevoegd gezag zijn en straks bij het opnemen van vrijstellingen ook met het beheerplan moeten instemmen, betrekken we jullie graag goed en tijdig.

Zouden jullie ons willen laten weten:

- Of jullie ambtelijk kunnen instemmen met ons voornemen en de aanpak?
- In hoeverre bij jullie hiervoor in dit stadium ook bestuurlijke instemming nodig of wenselijk is?

Er zit bij ons wel enige spoed op het proces. Is het daarom mogelijk om uiterlijk in de loop van volgende week een (eerste) reactie te geven?

Mochten je nog vragen hebben horen we het ook graag.

Alvast bedankt!

Vriendelijke groet,

5.1.2e, jurist natuurbescherming (5.1.2e)

5.1.2e, strateeg landbouw en voedsel gebiedsgericht aanpak (5.1.2e)

Meer weten over de provincie Noord-Brabant? Laatste editie [Brabant Magazine](#) of volg op [Instagram!](#)

Groet,

5.1.2e

Domein water, klimaat en natuur
PT Proces- en Programmamangement

M 5.1.2e

E 5.1.2e @pzh.nl

Van: 5.1.2e <5.1.2e@bij12.nl>

Verzonden: woensdag 23 juli 2025 09:56

Aan: 5.1.2e@provinciegroningen.nl; 5.1.2e <5.1.2e@fryslan.frl>; 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@overijssel.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@overijssel.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@gelderland.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@brabant.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@prvlimburg.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@zeeland.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@zeeland.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@noord-holland.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@noord-holland.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@flevoland.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@flevoland.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@provincie-utrecht.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@provincie-utrecht.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@ipo.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@bij12.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pluriform.org>; 5.1.2e <5.1.2e@provinciegroningen.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@gelderland.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@provinciegroningen.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@brabant.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@brabant.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@zeeland.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@noord-holland.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@fryslan.frl>; 5.1.2e <5.1.2e@prvlimburg.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@prvlimburg.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@overijssel.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@flevoland.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@drenthe.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@provincie-utrecht.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@provincie-utrecht.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@ipo.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@ipo.nl>;

CC: 5.1.2e <5.1.2e@bij12.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@ipo.nl>

Onderwerp: Gewasbeschermingsmiddelen

Beste leden van de werkgroep Natura 2000 en Natuurbeleid,

Jullie hebben onlangs een uitnodiging ontvangen vanuit de werkgroep landbouw voor deelname aan hun overleg van 26 augustus om 12:00 uur, voor gezamenlijke afstemming over het dossier gewasbeschermingsmiddelen. In de bijlage vinden jullie het conceptrapport waar nog tot en met morgen (24 juli) opmerkingen op gegeven kunnen worden. Deze opmerkingen kunnen jullie versturen aan 5.1.2e (5.1.2e@flolegal.nl) en 5.1.2e (5.1.2e@bij12.nl).

Voor de werkgroep van 26 augustus zullen de stukken, de AAC-notitie (voor R&L en LG) en het eindrapport, verstuurd worden door de werkgroep landbouw. Deze stukken zullen vervolgens besproken worden tussen 12:00 en 12:30 uur.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

Consulent Informatiepunt Stikstof & Natura 2000

Leidseveer 2, 3511 SB Utrecht | www.bij12.nl

T 5.1.2e | 5.1.2e@bij12.nl

Werkt voor provincies

To: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; -
Cc: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>;
From: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Sent: Tue 1/27/2026 2:17:36 PM
Subject: RE: Persvragen NU.nl - natuurvergunningplichtgewasbeschermingsmiddelen
Received: Tue 1/27/2026 2:17:36 PM

Hoi 5.1.2e,

Misschien als aanvulling, moeten we wel/niet verwijzen naar het (tijdelijk) handhavingskader wat in IPO-verband is/wordt vastgesteld? Of is dat een interne provinciale lijn die we niet naar buiten communiceren? A.s. donderdag hebben we de eerste verdiepingssessie met Arne over gewasbeschermingsmiddelen. Communicatie met de omgeving komt dan ook aan de orde.

Tot nu toe is er inderdaad geen ambtelijk opdrachtgever/-nemer voor gewasbeschermingsmiddelen. In GS is Arne wel aangewezen als bestuurlijk opdrachtgever. Specifiek voor natuur blijft Arno denk ik het primaire aanspreekpunt (ook iets om donderdag te bespreken).

Groeten 5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Verzonden: dinsdag 27 januari 2026 14:57
Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
<5.1.2e@pzh.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>
Onderwerp: RE: Persvragen NU.nl - natuurvergunningplicht

Hoi 5.1.2e,

Hier weet ik wel iets van, maar niet alles en een gedegen antwoord op deze vragen (5.2.1 5.2.1) vraagt wel even tijd. Dit betreft ook een politiek gevoelig onderwerp, dus afstemmen met GS (er zijn meerdere portefeuillehouders betrokken) is ook nodig.

Zelf ben ik min of meer zijdelings betrokken vanuit natuur, 5.1.2e ook en 5.1.2e vanuit water. Maar voor zover ik weet is er (nog) geen collega die daadwerkelijk de bestrijdingsmiddelen in zijn werkpakket heeft. Die zou wel geworven worden, heb ik begrepen.

Als je de vragen heel letterlijk bekijkt, zijn het technische vragen. Een antwoord zou er dan zo uit kunnen zien:

- Hoe werkt Zuid-Holland aan de natuurvergunningen die nodig zijn voor bestrijdingsmiddelen die in de natuur terechtkomen? **Wanneer er vergunningen worden aangevraagd, zullen we die aanvragen conform de wettelijke regels en de laatste jurisprudentie afhandelen.**
- Wat is de status van het regelen van die natuurvergunningen? **Er zijn op dit moment geen vergunningsaanvragen in behandeling. (dat moeten we checken bij de ODH, daar heb ik zelf geen tijd voor)**
- Er komt een nieuw teeltseizoen aan. Is de verwachting dat er voor die tijd (zeg, begin maart) natuurvergunningen zijn afgegeven? Of dat er nieuwe ontwikkelingen in dit dossier zijn? **Aangezien er nu nog geen vergunningen zijn aangevraagd, verwachten we niet dat er binnenkort vergunningen worden verleend.**
- De uitspraak van de Raad van State dateert van 2 april vorig jaar. Waarom duurt het zo lang voor dit geregeld is? **Zie het antwoord op de andere vragen. Wij bepalen niet of en wanneer ondernemers een aanvraag indienen.**

Groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Verzonden: dinsdag 27 januari 2026 13:12

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Onderwerp: Persvragen NU.nl - natuurvergunningplicht

Hi 5.1.2e,

Er is een mediavraag over de natuurvergunningplicht bij het gebruik van bestrijdingsmiddelen die in de natuur terechtkomen binnengekomen.

Zie hieronder.

Ben ik bij jou aan het juiste adres?

Groeten,

5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@nu.nl>

Verzonden: dinsdag 27 januari 2026 11:57

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@pzh.nl>

Onderwerp: Vragen NU.nl natuurvergunningplicht

U ontvangt niet vaak e-mail van 5.1.2e@nu.nl. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Goedemorgen 5.1.2e,

Zoals net besproken hierbij mijn vragen over de natuurvergunningplicht bij het gebruik van bestrijdingsmiddelen die in de natuur terechtkomen. En dat dus nav de uitspraak van de Raad van State van 2 april vorig jaar.

- Hoe werkt Zuid-Holland aan de natuurvergunningen die nodig zijn voor bestrijdingsmiddelen die in de natuur terechtkomen?
- Wat is de status van het regelen van die natuurvergunningen?
- Er komt een nieuw teeltseizoen aan. Is de verwachting dat er voor die tijd (zeg, begin maart) natuurvergunningen zijn afgegeven? Of dat er nieuwe ontwikkelingen in dit dossier zijn?
- De uitspraak van de Raad van State dateert van 2 april vorig jaar. Waarom duurt het zo lang voor dit geregeld is?

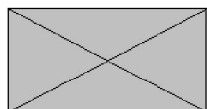
Het zou fijn als het lukt om uiterlijk morgen aan het einde van de dag een reactie te hebben.

Alvast bedankt voor je reactie!

--

5.1.2e

Binnenlandverslaggever NU.nl

Van der Madeweg 40
1114 AM Amsterdam

M 5.1.2e

5.1.2e@nu.nl

dpgmedia.nl

To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl]
Cc: [redacted] 5.1.2e [redacted] [redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl]; [redacted] 5.1.2e [redacted] [redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl]; [redacted] 5.1.2e [redacted] -
From: [redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl]
Sent: Tue 9/2/2025 1:09:11 PM
Subject: RE: Statenvragen gewasbeschermingsmiddelen
Received: Tue 9/2/2025 1:09:11 PM
[Beantwoording SV 4264 Pesticiden in ZH.docx](#)

Hoi [redacted] 5.1.2e,

Bijgaande versie wordt in GS van 9 sep behandeld.

Enorm dank voor jouw medewerking, dit geldt ook voor [redacted] 5.1.2e en [redacted] 5.1.2e.

Met vriendelijke groet,

[redacted] 5.1.2e
Programmasecretaris Landbouw

M [redacted] 5.1.2e
[redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl
Werkdagen: ma, di, wo, do,

Provincie Zuid-Holland | Zuid-Hollandplein 1
Postbus 90602 | 2509 LP Den Haag

Meer informatie & nieuwsupdates:
[Landbouwloket - Provincie Zuid-Holland](#)
[Vitale landbouw - Provincie Zuid-Holland](#)

Van: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl>
Verzonden: dinsdag 2 september 2025 13:30
Aan: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl>
CC: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl>; [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl>; [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl>
Onderwerp: RE: Statenvragen gewasbeschermingsmiddelen

Hoi [redacted] 5.1.2e,

PO natuur en wij ook van water hadden graag nog de laatste versie zien langskomen. Heb jij de link naar de versie die Frank nu gaat inbrengen in GS van 9 september?

Groeten [redacted] 5.1.2e

Van: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl>
Verzonden: dinsdag 2 september 2025 08:25
Aan: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e [redacted] @pzh.nl>
Onderwerp: RE: Statenvragen gewasbeschermingsmiddelen

Hoi [redacted] 5.1.2e,

Als je doelt op de Statenvragen 4264 Pesticiden in Zuid-Holland deze zijn al eerder als laatste check in het PO landbouw geweest.
465041

Gedeputeerde Rijkaart is hiermee akkoord. En het wordt nu geagendeerd voor de GS-vergadering van 9 sep 2025.

En hoe ben jij gevaren met jouw D-memo gewasbeschermingsmiddelen? Kan deze samen met bovenstaande beantwoording van de Statenvragen ook in de GS-vergadering van 9 sep 2025 geagendeerd worden?

Kan jij zo verder?

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

Programmasecretaris Landbouw

M 5.1.2e

5.1.2e [@pzh.nl](mailto:5.1.2e@pzh.nl)

Werkdagen: ma, di, wo, do,

Van: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e [redacted]@pzh.nl>

Verzonden: maandag 1 september 2025 17:13

Aan: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e [redacted]@pzh.nl>

Onderwerp: Statenvragen gewasbeschermingsmiddelen

Hoi [redacted] 5.1.2e,

Weet jij nu wat de laatste stand van zaken is rond de Statenvragen gewasbeschermingsmiddelen?

[redacted] 5.1.2e vroeg ernaar bij het PO natuur tijdens de bespreking van mijn D-memo gewasbeschermingsmiddelen.

Groeten [redacted] 5.1.2e

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

A.H.K. van Viegen (PvdD), F.J. Hoogendam (SP), S.F. Bleijenberg (Volt),
E.A.D. Rozenberg (D66)
(d.d. 16 juni 2025)

Nummer
4264

Onderwerp
Pesticiden in Zuid-Holland

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Er is toenemende maatschappelijke, wetenschappelijke en juridische zorg over de risico's van het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de landbouw en sierteelt. Nieuwe inzichten bevestigen dat pesticiden schade veroorzaken aan de volksgezondheid, waterkwaliteit, biodiversiteit en kwetsbare natuur. Ook blijkt uit recente uitspraken en onderzoeken dat toelatingsprocedures en risicobeoordelingen op nationaal en Europees niveau tekortschieten. Tegelijk groeit het besef dat provincies wel degelijk invloed kunnen uitoefenen via ruimtelijke ordening, vergunningverlening, pachtvoorwaarden en het verzorgingsbeginsel.

*Naar aanleiding hiervan legt de Partij voor de Dieren de volgende vragen aan u voor.
We verzoeken u de vragen per vraag te beantwoorden.*

Gezondheid en transparantie

- 1. Is het college bekend met de recente oproep van meer dan 400 artsen aan de Tweede Kamerⁱ om het gebruik van pesticiden in de sierteelt aan banden te leggen, en de petitie van gezondheids- en milieuorganisaties aan de Tweede Kamerⁱⁱ voor het terugdringen van het gebruik van pesticiden, onder andere vanwege zorgen over Parkinson, ALS en leukemie bij omwonenden?*

Antwoord

Ja. Gedeputeerde Staten (hierna te noemen GS) zijn op de hoogte van de oproep van de groep artsen en van de petitie van verschillende organisaties aan de Tweede Kamer waarin aandacht wordt gevraagd voor gezondheidsrisico's in relatie tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de sierteelt.

- 2. Deelt het college deze zorgen over de gezondheidsrisico's van de sierteelt? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

GS onderkennen dat er in de samenleving zorgen bestaan over mogelijke gezondheidseffecten van gewasbeschermingsmiddelen. Tegelijkertijd geldt dat de toelating en beoordeling van deze middelen op nationaal en Europees niveau plaatsvindt binnen strikte wettelijke kaders. GS bevorderen waar het kan de beweging richting duurzamere en gezondere sierteelt- en landbouwsystemen.

3. *Hebben GS contact met bezorgde inwoners hierover in onze provincie? En met de telers en belangenorganisaties? Zo ja, hoe verlopen deze contacten en wat zijn tot nu toe de uitkomsten hiervan? Zo nee, waarom niet en gaat u dit alsnog oppakken?*

Antwoord

Er is contact met bewoners, onder meer via ingekomen brieven en zienswijzen op ruimtelijke plannen. Daarnaast neemt de provincie deel aan initiatieven zoals regiocertificering in de Duin- en Bollenstreek, waarin zowel ondernemers als omwonenden en maatschappelijke organisaties participeren. De provincie faciliteert waar mogelijk de dialoog in regio's met intensieve teelt.

4. *Wat doen GS momenteel om de blootstelling van inwoners aan pesticiden te minimaliseren, in het bijzonder rondom woningen en andere locaties waar mensen en dieren verblijven?*

Antwoord

GS handhaven waar van toepassing op basis van bestaande regelgeving en binnen haar bevoegdheden. Wanneer signalen binnenkomen over het onjuist toepassen van middelen, kunnen deze worden doorgeleid naar de bevoegde instanties. Daarnaast stimuleert de provincie via gebiedsgerichte aanpakken en subsidieregelingen een vermindering van het gebruik en de emissie van gewasbeschermingsmiddelen.

Voorbeelden hiervan zijn:

- Projecten voor regiocertificering en de inzet op natuurinclusieve landbouw. Binnen deze benadering is er nadrukkelijk aandacht voor omgevingskwaliteit.
- De provincie Zuid-Holland heeft met ingang van 2021 in alle nieuwe pachtcontracten een verbod opgenomen op het gebruik van glyfosaat op de gronden die door de provincie worden verpacht.
- het hebben van subsidieprogramma's voor duurzame teelt,
- de inzet van een kwartiermaker voor biologische landbouw
- deelname aan de Biodiversiteitsmonitor Akkerbouw.

Verder is het gebruik van álle gewasbeschermingsmiddelen op deze provinciale pachtgronden alleen mogelijk na toetsing en schriftelijke toestemming van de beheerder van de provincie. Glyfosaat en andere middelen worden alleen toegestaan als er geen alternatief is en gewasbescherming wel noodzakelijk is.

5. *Is het college bekend met het bericht in Trouw van 19 maart 2025ⁱⁱⁱ waarin omwonenden pleiten voor het recht op informatie over het gebruik van pesticiden in hun omgeving?*

Antwoord

Ja, GS zijn bekend met dit bericht in Trouw

6. *Deelt het college de mening dat omwonenden recht hebben op inzicht in welke pesticiden in hun directe leefomgeving worden gebruikt, zeker in de buurt van woningen, scholen en zorginstellingen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

GS begrijpen de wens van omwonenden om te weten welke middelen in hun omgeving worden gebruikt. GS hebben hier geen formele bevoegdheid, maar stimuleren ondernemers om transparant te communiceren met hun omgeving, bijvoorbeeld via regionale samenwerkingsverbanden. Dit draagt bij aan wederzijds vertrouwen en maatschappelijke acceptatie. In een recente uitspraak heeft het Gerechtshof in Den Bosch er ook op gewezen dat professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen in specifieke omstandigheden uit moeten gaan van een hoge zorgvuldigheidsnorm met het oog op de belangen van omwonenden¹.

7. *Heeft de provincie op dit moment inzicht in waar, wanneer en in welke hoeveelheden pesticiden worden gebruikt op percelen nabij gevoelige gebieden?*
- Zo ja, kan deze informatie gedeeld worden met PS en omwonenden?*
 - Zo nee, is het college bereid om dit alsnog in kaart te brengen en te delen met PS en omwonenden?*

Antwoord

A en b) Zoals eerder in de beantwoording van Statenvragen 4153 "Glyfosaat in dichtbevolkt gebied" is aangegeven beschikken GS niet over specifieke informatie over dit soort gegevens. De registratie van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is de verantwoordelijkheid van de ondernemer en wordt op landelijk niveau beheerd. GS achten het niet mogelijk om deze informatie zelf te verzamelen, omdat dit buiten de provinciale bevoegdheid ligt en raakt aan privacy en eigendomsrechten. Wel wordt deelname aan initiatieven die transparantie bevorderen, zoals regiocertificering, aangemoedigd.

Wel is het zo dat Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten geen glyfosaat gebruiken in hun gebieden en in Zuid-Holland een subsidievoorwaarde bij natuurbeheer (SNL en ANLb) is dat er geen glyfosaat gebruikt worden en alleen bij hoge uitzondering andere gewasbeschermingsmiddelen. Veel gemeenten gebruiken ook geen glyfosaat meer en op gronden van de provincie Zuid-Holland die verpacht worden mag het ook niet gebruikt worden.

8. *Is het college bereid om in overleg te treden met gemeenten, waterschappen en telers om te komen tot een systeem van verplichte, laagdrempelige en actuele informatievoorziening aan omwonenden over pesticidegebruik? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

GS ondersteunen initiatieven die gericht zijn op verbetering van informatievoorziening aan omwonenden, mits deze vrijwillig en in samenwerking met de sector tot stand komen. De provincie heeft geen bevoegdheid om een verplicht systeem op te leggen. Wel kunnen bestaande overlegstructuren benut worden om goede praktijken te delen en transparantie te bevorderen. In gebieden met intensieve teelten is hier al ervaring mee opgedaan.

¹ <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Gerechtshoven/Gerechtshof-s-Hertogenbosch/Nieuws/Paginas/Tijdelijk-verbod-op-gebruik-gewasbeschermingsmiddelen-bij-lelieteeelt.aspx>

Herbeoordeling bestrijdingsmiddelen

Het Ctgb wil dat de internationale richtlijnen voor het beoordelen van kankerrisico's van bestrijdingsmiddelen worden aangescherpt^{iv}. Dit schrijft de Nederlandse pesticide-autoriteit in een brief aan minister van landbouw 5.1.2e Het Ctgb erkent dat het decennialang een ongeschikte, te soepele statistische methode heeft gebruikt bij het beoordelen van kankerrisico's van pesticiden, waaronder glyfosaat. Toch is het Ctgb niet van plan de stoffen opnieuw te beoordelen.

9. Is het college op de hoogte van de erkenning door het Ctgb dat decennialang te milde methoden zijn gebruikt voor de beoordeling van kankerrisico's bij bestrijdingsmiddelen?

Antwoord

Ja. GS zijn bekend met de signalen over de aanpassing van beoordelingsmethodieken door het Ctgb. .

10. Deelt het college de zorg dat mogelijk kankerverwekkende stoffen zoals glyfosaat legaal worden gebruikt in Zuid-Holland, terwijl de toelatingsprocedure wetenschappelijk ondeugdelijk bleek?

Antwoord

Ja, echter GS hebben geen bevoegdheid om deze toelatingen te herzien. Wel wordt, waar mogelijk, gestuurd op alternatieve toepassingen binnen provinciale instrumenten zoals grondbeleid en subsidiëring. De toelating en beoordeling van stoffen is een verantwoordelijkheid van het Ctgb en het ministerie van LNV. Zij volgen de laatste wetenschappelijke inzichten en passen hun beoordelingsmethodiek aan wanneer zij daar voldoende aanleiding voor zien.

11. Ziet het college aanleiding om – in navolging van deze ontwikkelingen – in gesprek te gaan met het Rijk, het Ctgb en andere provincies over de wenselijkheid van herbeoordeling van potentieel kankerverwekkende stoffen?

Antwoord

Gezien de voorlopige appreciatie van het Ctgb zien GS geen reden voor een dergelijk gesprek. GS volgen de landelijke discussie over de toelatingssystematiek en de daarmee samenhangende gezondheidsvraagstukken. In IPO-verband wordt regelmatig gesproken over gewasbescherming, en waar nodig kunnen zorgen over toelatingsprocedures daar aan de orde worden gesteld.

Daarnaast is het aan deze instanties zelf om tot een dergelijk oordeel te komen. In haar brief geeft het Ctgb ook aan dat zij vooruitlopend op internationale harmonisatie zal verkennen of de nieuwe inzichten al toe te passen in haar rol als toetsingsinstantie als rapporterende lidstaat.

Op 5 juni 2025 concludeerde de advocaat-generaal van het Europees Hof van Justitie dat de goedkeuring van het insecticide cypermethrin door de Europese Commissie onrechtmatig was. De Europese Autoriteit voor voedselveiligheid had eerder gewaarschuwd dat er onder realistische omstandigheden géén veilig gebruik mogelijk is, met name vanwege risico's voor insecten, waterleven en mogelijk het menselijke endocriene systeem. Desondanks werd de stof goedgekeurd.^v

12. Is het college op de hoogte van de conclusie van de advocaat-generaal van het Europees Hof dat de goedkeuring van cypermethrin onrechtmatig was vanwege gebrekkige risicobeoordeling en het negeren van EFSA-adviezen?

Antwoord

Ja. GS zijn hiervan op de hoogte.

13. Heeft het college inzicht in het gebruik van cypermethrin binnen de provincie Zuid-Holland?

Antwoord

Nee, van gewasbeschermingsmiddelen zijn alleen landelijk afzetcijfers bekend. Deze worden gepubliceerd onder verantwoordelijkheid van de minister van LNVN. Hieruit blijkt dat de landelijke afzet in 2023 460 kg bedroeg².

14. Deelt het college de zorg dat stoffen zoals cypermethrin – die door EFSA als ‘onder realistische omstandigheden onveilig’ zijn beoordeeld – momenteel toch legaal kunnen worden toegepast in Zuid-Holland? Hoe beoordeelt het college deze situatie in het licht van het voorzorgsprincipe?

Antwoord

GS begrijpen deze zorg en acht een zorgvuldige beoordeling van stoffen van groot belang. Tegelijkertijd zijn toelatingen en risicobeoordelingen belegd op Europees en nationaal niveau. In toelatingsprocedures wordt het voorzorgsbeginsel nadrukkelijk betrokken. Waar het kan, zetten GS zich in voor het gebruik van alternatieven en het delen van goede praktijkvoorbeelden in de sector.

15. Is het college bereid om het gebruik van cypermethrin uit te sluiten op provinciale gronden en het gebruik ervan actief te ontmoedigen?

Antwoord

Nee, het nu eerst aan het Europees Hof en daarna aan de Europese Commissie om tot definitieve besluitvorming over cypermethrin te komen.

Op dit moment is gebruik van deze stof niet uitgesloten op provinciale gronden. Wel worden voorwaarden in pachtovereenkomsten herzien in het kader van het opstellen van nieuw grondbeleid. In dat traject wordt nadrukkelijk gekeken naar het bevorderen van duurzame landbouw en de veiligheid voor de mens.

In de Nederlandse landbouw zijn momenteel 26 werkzame stoffen in bestrijdingsmiddelen toegelaten die een PFAS-verbinding zijn^{vi}. PFAS-pesticiden vervuilen rechtstreeks de bodem, het oppervlaktewater en de voedselketen en dragen daardoor bij aan de toenemende blootstelling van burgers en het milieu aan deze eeuwige chemicaliën.^{vii}

16. Heeft het college inzicht in het gebruik van pesticiden met PFAS-verbindingen binnen de provincie Zuid-Holland?

Antwoord

Nee. GS hebben geen volledig inzicht in het gebruik van middelen die PFAS-verbindingen bevatten. De toelating en monitoring van dergelijke stoffen vallen onder landelijke bevoegdheid.

De samenstelling van bestrijdingsmiddelen (=gewasbeschermingsmiddelen én biociden) is geen openbare informatie. Alleen de identiteit en concentratie van de werkzame stof (en in het geval van

² [Afzetgegevens gewasbeschermingsmiddelen in Nederland | Publicatie | Rijksoverheid.nl](#)

gewasbeschermingsmiddelen ook de beschermstof en synergist) is openbare informatie en kan opgezocht worden in de Ctgb-toelatingendatabank. De verdere samenstelling (de identiteit en concentratie van de formuleringshulpstoffen) van bestrijdingsmiddelen is vertrouwelijk en alleen toegankelijk voor het Ctgb.

Begin 2024 heeft de toenmalige minister van LNV antwoord gegeven op Kamervragen over de aanwezigheid van PFAS als hulpstof in gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Landelijk heeft het RIVM aangegeven dat ca. 5% van de toegelaten gewasbeschermingsmiddelen en biociden een werkzame stof bevatten die voldoet aan de definitie van PFAS. Nader onderzoek van het Ctgb laat zien dat ca. 10% van de gewasbeschermingsmiddelen en 1% van de biociden PFAS bevat³.

17. Deelt het college de zorg dat pesticiden met PFAS-verbindingen momenteel nog legaal kunnen worden toegepast in Zuid-Holland? Hoe beoordeelt het college deze situatie in het licht van het voorzorgsprincipe?

Antwoord

Ja. GS delen de zorg over het gebruik van PFAS-houdende stoffen en volgt de landelijke en Europese ontwikkelingen op dit terrein. GS hanteren het voorzorgsbeginsel waar dat binnen haar bevoegdheden mogelijk is.

Ter illustratie, ook het Ctgb heeft bij brief van 16 april 2025 aan de minister van LNV aangegeven het noodzakelijk te vinden dat alle werkzame stoffen die mogelijk trifluorazijnzuur (TFA, zeer korte PFAS) als afbraakproduct produceren zo snel mogelijk op Europees niveau worden herbeoordeeld⁴.

18. Is het college bereid om het gebruik van pesticiden met PFAS-verbindingen uit te sluiten op provinciale gronden en het gebruik ervan actief te ontmoedigen?

Antwoord

Het kabinet heeft eerder aan de Tweede Kamer toegezegd om binnen de bestaande Europese toelatingkaders voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden actief te verkennen op welke wijze PFAS als werkzame stof kan worden uit gefaseerd, zodra er voldoende geschikte alternatieven beschikbaar zijn aanpak chemische stoffen.

Zoals aangegeven bij vraag 16 is bij GS niet bekend welke gewasbeschermingsmiddelen PFAS bevatten. GS achten het dan ook primair aan het Rijk om als onderdeel van het algemene beleid voor PFAS de blootstelling en het gebruik zoveel mogelijk te reduceren.

Verder wordt bij de herziening van het pachtbeleid ingezet op het verder terugdringen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in brede zin. Daarbij ligt de focus op het stimuleren van duurzame landbouwmethoden. Er wordt op dit moment niet specifiek gestuurd op het gebruik van PFAS-houdende middelen, mede omdat toelating en beoordeling van deze stoffen een nationale bevoegdheid is. Wel volgt het college de landelijke ontwikkelingen op dit terrein.

Bovendien is nu al bij de uitgifte in pacht van de provinciale grondeigendommen in de pachtvoorwaarden een verbod op het gebruik van glyfosaat opgenomen.

³ <https://open.overheid.nl/documenten/9d83faef-23c0-4759-b82a-6ae4323710d3/file>

⁴ [Ctgb vraagt snelle aanpak stoffen die TFA produceren | Beleidsnota | College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden](#)

19. *Is het college bereid om richting het Rijk en/of via het IPO aan te dringen op een verbod van PFAS in bestrijdingsmiddelen?*

Antwoord

Zoals aangegeven bij vraag 18 heeft het kabinet een inzet ontwikkeld als het gaat om PFAS en gewasbeschermingsmiddelen. Ook de Europese Commissie en de EFSA ontwikkelen beleid. Zo heeft op 20 mei 2025 de Commissie na advies van EFSA het herbicide flufenacet verboden vanwege hormoonverstorende werking en omdat de flufenacet-metaboliet trifluorazijnzuur ("TFA") kan leiden tot verontreiniging van het grondwater (Uitvoeringsverordening (EU) 2025/10 van de Commissie van 20 mei 2025).

GS ondersteunen binnen IPO-verband de inzet voor het verminderen van PFAS-bronnen. Dit betreft niet alleen gewasbeschermingsmiddelen, maar breder, en richt zich op de aanpak van PFAS op nationaal en Europees niveau. De provincie steunt het streven naar een aangescherpt beleid.

Volgens een recente grote studie van een internationale groep wetenschappers^{viii} brengen pesticiden niet alleen schade toe aan de doelorganismen, maar ook aan een breed scala aan niet-doelsoorten, tot en met ecosystemen op hogere niveaus. Tevens wijzen de auteurs erop dat standaard risicobeoordelingen momenteel onvoldoende zijn om de werkelijke milieu-impact mee te wegen, waardoor het voorzorgsbeginsel eerder toegepast zou moeten worden.

20. *Is het college bekend met de resultaten uit de meta-analyse die biodiversiteitsschade signaleert bij veel gebruikte pesticiden, en dat de huidige risicobeoordelingen onvoldoende dekkend zijn?*

Antwoord

Ja, GS zijn bekend met deze meta-analyse en herkent het signaal dat brede ecologische schade onvoldoende wordt meegenomen in huidige beoordelingssystemen.

21. *Volgens een recente grote studie van een internationale groep wetenschappers^{ix} brengen pesticiden niet alleen schade toe aan de doelorganismen, maar ook aan een breed scala aan niet-doelsoorten, tot en met ecosystemen op hogere niveaus. Tevens wijzen de auteurs erop dat standaard risicobeoordelingen momenteel onvoldoende zijn om de werkelijke milieu-impact mee te wegen, waardoor het voorzorgsbeginsel eerder toegepast zou moeten worden. Deelt het college de conclusie dat het huidige gebruik van pesticiden in landbouw en sierteelt in Zuid-Holland veel hogere ecologische schade veroorzaakt dan alleen oplosbaar is binnen inspectie of normoverschrijdingen, met name in water en natuurgebieden?*

Antwoord

GS zijn bekend met de problematiek rondom het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in landbouw en sierteelt en dat dit ecologische schade veroorzaakt, met name in water- en natuurgebieden. Echter, onze directe bevoegdheden op het gebied van handhaving van regels voor gewasbeschermingsmiddelen zijn beperkt. Bovendien is dit slechts een deel van het probleem dat zichtbaar is. Vanuit ecologisch perspectief is het van belang om integraal naar emissies en impact te kijken.

22. Kan het college aangeven hoe zij het voorzorgsbeginsel interpreteert in dit licht en of ze bereid is om het gebruik van risicovolle of onvoldoende beoordeelde pesticiden actief te ontmoedigen nabij water- en natuurgebieden?

Antwoord

Het voorzorgsbeginsel wordt waar mogelijk toegepast binnen beleidsruimte die de provincie heeft, zoals bij grondgebruik, vergunningverlening en subsidies. Binnen die ruimte stimuleren GS het verminderen van de afhankelijkheid van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Specifiek voor gebruik nabij Natura 2000-gebieden geldt dat dan moet worden aangetoond dat er kans is op significant negatieve effecten. Hiervoor ontbreekt op dit moment de benodigde kennis. De ministeries van LNVN en IenW werken aan het in overeenstemming brengen van de toelating van gewasbeschermingsmiddelen van 11 onder de Kaderrichtlijn water genormeerde werkzame stoffen die de normen overschrijden en waarvan de grootste bron vanuit de landbouw afkomstig is. Begin 2026 is er naar verwachting een interim-methodiek inzetbaar om herbeoordelingen van de toelating uit te voeren en vanaf 2027 zal de definitieve methodiek beschikbaar komen.

23. Is het college bereid om richting het Rijk en/of via het IPO aan te dringen op aanpassing van de risicobeoordeling van pesticiden, zodat schade aan niet-doelsoorten, cumulatieve effecten en ecosysteemimpact beter worden meegewogen?

Antwoord

Ja, GS onderschrijven het belang van een brede beoordeling en steunt de inzet binnen IPO om dit onderwerp bij het Rijk onder de aandacht te brengen. En zie ook antwoord 21 en 22.

Vergunningsplicht nabij Natura 2000-gebieden

Op 2 april 2025 de Raad van State oordeelde dat de inzet van bestrijdingsmiddelen, zowel chemisch als biologisch, bij lelieteelt nabij Natura 2000-gebieden vergunningplichtig is, omdat het niet zeker is dat deze geen schade aanrichten aan beschermde Natura 2000-gebieden. Het is nog onduidelijk hoe ver dit strekt: alleen voor lelies, alle teelten of alle gebruik van gewasbeschermingsmiddelen nabij beschermde natuur.*

24. Zijn GS op de hoogte van deze uitspraak van de Raad van State en hoe kijken zij aan tegen deze uitspraak?

Antwoord

Ja, GS zijn op de hoogte van de uitspraak van de Raad van State van 2 april 2025, waarin geoordeeld is dat het gebruik van bestrijdingsmiddelen – zowel chemisch als biologisch – bij lelieteelt nabij Natura 2000-gebieden vergunningplichtig kan zijn. Deze uitspraak heeft mogelijk belangrijke gevolgen voor de praktijk.

25. Deelt het college de verwachting dat deze uitspraak als jurisprudentie kan gelden voor andere teelten en mogelijk voor alle gebruik van bestrijdingsmiddelen nabij Natura 2000-gebieden?

Antwoord

De uitspraak gaat over lelieteelt, maar lijkt breder te kunnen worden geïnterpreteerd dan alleen voor de lelieteelt. Het is niet uit te sluiten dat deze richtinggevend zal zijn voor andere teelten en in andere

situaties. Of dit ook daadwerkelijk zo is, zal moeten blijken uit toekomstige uitspraken en verdere juridische duiding.

26. Hoe beoordeelt het college of en in hoeverre deze uitspraak gevolgen heeft voor provinciaal beleid en handhaving in Zuid-Holland?

Antwoord

GS zijn in overleg met betrokken beleidsdomeinen om te bepalen of en welke beleidsmatige aanpassingen nodig zijn. Waar nodig wordt het beleid van de provincie Zuid-Holland geactualiseerd. Tot die tijd worden bestaande kaders gehanteerd.

27. Hanteren GS momenteel al een minimale afstand bij het gebruik van bestrijdingsmiddelen rond Natura 2000-gebieden en andere kwetsbare natuurgebieden?

Antwoord

Nee, er is momenteel geen generieke zonering opgenomen in provinciaal beleid met betrekking tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen rondom Natura 2000-gebieden.

28. Overweegt het college ruimtelijke instrumenten in te zetten zoals verplichte afstand/zonering van teelten tot Natura 2000-gebieden in Zuid-Holland, ongeacht of er op dat moment juridische verplichting bestaat? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

GS sluiten dit niet uit, maar hanteert vooralsnog een terughoudende benadering zolang juridische kaders onduidelijk zijn. Zonering is een ingrijpend instrument en vergt een zorgvuldige afweging van ecologische, juridische en economische effecten. De provincie kan in haar Omgevingsverordening specifieke regels vastleggen, waaronder ruimtelijke instrumenten zoals zonering of afstandseisen. Deze regels zijn bindend en worden gebruikt voor de vergunningverlening en handhaving. GS willen hierin een zorgvuldige, goed onderbouwde afweging maken voordat een dergelijk instrument wordt ingezet. De inzetbaarheid van de verschillende instrumenten wordt samen met de andere provincies opgepakt in IPO-verband.

Provinciale verantwoordelijkheden en maatregelen

29. Is het college het met ons eens dat economische belangen nooit boven volksgezondheid mogen gaan? Vindt het college dat dit principe voldoende is verankerd in het huidige provinciale beleid ten aanzien van bestrijdingsmiddelen?

Antwoord

GS zijn van mening dat volksgezondheid zwaar moet meewegen bij beleidskeuzes, in samenhang met andere waarden zoals voedselzekerheid, economische vitaliteit en biodiversiteit. In het huidige beleid wordt deze balans gezocht, onder meer in het landelijk gewasbeschermingsbeleid en via provinciale stimulering van duurzame alternatieven.

30. *Op welke wijze weegt het college het gebruik van bestrijdingsmiddelen af ten opzichte van gezondheid, milieu, biodiversiteit, leefomgevingskwaliteit en andere aspecten van brede welvaart? En hoe is deze afweging verankerd in het provinciale beleid?*

Antwoord

De regels voor het toelating en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen volgen uit de EU-verordening Gewasbeschermingsmiddelen en de EU-richtlijn duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen. Deze zijn door het Rijk geïmplementeerd in nationale wetgeving. De EU-verordening bevat het wettelijk kader waarbinnen nationale toelatingsinstanties, zoals het College toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden, aanvragen voor nieuwe gewasbeschermingsmiddelen beoordelen. De EU-richtlijn duurzaam gebruik bevat het wettelijk kader waarbinnen gewasbeschermingsmiddelen mogen worden toegepast.

Naast bovenstaande wettelijke kaders zijn, onder andere door de provincie, doelen vastgelegd op het terrein van waterkwaliteit, biodiversiteit, etc. waar het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen aan moet voldoen.

31. *Welke doelen en termijnen op het thema en taakveld gezondheid en welzijn hanteren GS voor het terugdringen van het gebruik van pesticiden in de provincie?*

Antwoord

Er zijn geen specifieke kwantitatieve doelstellingen voor reductie van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op provinciaal niveau vastgesteld. Wel draagt de provincie bij aan de doelen uit het nationaal actieplan gewasbeschermingsmiddelen 2022- 2025. (is te vinden op de volgende website <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/07/14/geactualiseerd-nationaal-actieplan-duurzaam-gebruik-gewasbeschermingsmiddelen-consultatie>)

32. *Welke concrete maatregelen neemt het college voor het terugdringen van het gebruik van pesticiden in de provincie en welke provinciale mogelijkheden zijn hiervoor beschikbaar?*

Antwoord

Voorbeelden van maatregelen zijn:

- regiocertificering in de Duin- en Bollenstreek,
- Een verbod is opgenomen sinds 2021 in alle nieuwe pachtcontracten voor het gebruik van glyfosaat op de gronden die door de provincie worden verpacht.
- subsidieprogramma's voor duurzame teelt,
- de inzet van een kwartiermaker voor biologische landbouw
- deelname aan de Biodiversiteitsmonitor Akkerbouw.

Daarnaast wordt gewerkt aan grondbeleid waarin duurzaamheidseisen kunnen worden opgenomen.

33. *Hoe beoordeelt het college de uitkomsten van het RIVM/Universiteit Leiden-onderzoek^{xi} dat laat zien dat een combinatie van bestrijdingsmiddelen (cocktaileffect) ook zonder normoverschrijding zeer schadelijk kan zijn voor het waterleven?*

Antwoord

GS herkennen het signaal dat normoverschrijding op individueel stofniveau niet de volledige ecologische schade weergeeft. Om toch een goed beeld te krijgen van dergelijke effecten presenteren waterschappen voor gewasbeschermingsmiddelen de indicator toxische druk in hun waterkwaliteitsrapportages. Ook de Bestrijdingsmiddelenatlas presenteert sinds 2024 de indicator toxische druk.

34. *Op welke wijze nemen GS het cocktaileffect van bestrijdingsmiddelen momenteel mee in de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water?*

Antwoord

Zoals aangegeven bij vraag 33 presenteren de waterschappen de indicator toxische druk in hun waterkwaliteitsrapportages. Waar de toxische druk te hoog is en een negatief effect heeft op de KRW-doelen voor biologie is het mogelijk dat de doelen voor deze parameters niet worden gehaald en extra inspanningen noodzakelijk zijn. In het in behandeling zijnde voorstel voor herziening van de KRW is een norm voor het totaal aan werkzame stoffen in gewasbeschermingsmiddelen opgenomen.

35. *Is het college bekend met initiatieven van gemeenten (zoals Westerveld^{xii}) om pesticidenintensieve teelten te beperken, onder andere in de nabijheid van woonwijken en scholen? Heeft het college signalen dat ook Zuid-Hollandse gemeenten dit willen?*

Antwoord

GS zijn bekend met het initiatief van de gemeente Westerveld. Er zijn op dit moment geen concrete signalen dat Zuid-Hollandse gemeenten vergelijkbare stappen overwegen.

36. *Is het college bereid om – gezien de provinciale verantwoordelijkheid voor natuur, gezondheid en ruimtelijke ordening – zelf een juridisch en beleidsmatig onderzoek te starten naar de mogelijkheden om de teelt van pesticidenintensieve gewassen (zoals lelies, tulpen en gladiolen) in Zuid-Holland te beperken, bijvoorbeeld via zoning, maximaal aantal hectares of voorwaarden bij grondgebruik? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Dit onderwerp is op dit moment nog niet expliciet opgenomen in het provinciale omgevingsbeleid. GS zijn zich bewust van de zorgen die leven rondom intensieve teelten en volgt de landelijke en juridische